

Jacob Nielsen Arendt og Iben Bolvig

Potentialeberegning af beskæftigelse for udsatte ledige

Teknisk rapport

*Potentialeberegning af beskæftigelse for udsatte ledige –
Teknisk rapport* kan hentes fra hjemmesiden www.kora.dk

© KORA og forfatterne

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA
ISBN: 978-87-7509-813-2
Projekt: 10734
2015

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

Der har i en årrække været stigende fokus på de mange ledige med problemer ud over ledighed. Det er et velkendt fænomen, at ledighed og sociale problemer kan bide sig fast og vanskeliggøre overgangen tilbage til beskæftigelse med væsentlige offentlige udgifter og menneskelige omkostninger til følge. Samtidig er der flere redskaber i fx den aktive beskæftigelsesindsats, der viser begrænsede virkninger for de mest udsatte ledige, og der gives ofte indtryk af, at der skal en tværgående og langsigtet indsats til for at få gruppen i beskæftigelse. Med inspiration fra bl.a. Sverige er der herhjemme i stigende grad fokus på, at udgifter til indsatser til udsatte kan ses som langsigtede investeringer og ikke kun en kortsigtet udgift. Et interessant spørgsmål er derfor, hvor stort et investeringspotentiale udsatte ledige har. Denne undersøgelse giver en indikation heraf. Undersøgelsen er finansieret af Erhvervsstyrelsen og er blevet til med bidrag fra en følgegruppe med medlemmer fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering samt Vækstcenter for Socialøkonomiske virksomheder under Socialstyrelsen. Gruppen takkes for de mange konstruktive bidrag. Ansvar for resultater er alene forfatterne.

Forfatterne
Marts 2015

Indhold

1	Sammenfatning	5
2	Indledning	8
3	Metode	9
3.1	Beregning af nettobidrag og gevinstpotentiale	9
3.1.1	Beregning af nettobidrag	10
3.2	Datagrundlag	13
3.3	Målgruppeudvælgelse	14
3.3.1	Ledighedsstatus i 2006	15
3.3.2	Udsatte ledige med psykiske problemer	16
3.3.3	Udsatte langtidsledige med problemer ud over ledighed	16
3.3.4	Udsatte ledige med kommunikationshandikap	17
3.4	Matchning mellem beskæftigede og ikke beskæftigede	18
4	Resultater	21
4.1	Beskrivende statistik	21
4.2	Nettobidrag	22
4.3	Gevinstpotentiale af beskæftigelse	25
4.3.1	Det offentlige gevinstpotentiale	25
4.3.2	Fordeling af det offentlige gevinstpotentiale	26
4.3.3	Det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale	28
4.3.4	Fordeling af det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale	30
4.4	Gevinstpotentiale af fleksjob	32
4.4.1	Det offentlige gevinstpotentiale	32
4.4.2	Fordeling af det offentlige gevinstpotentiale	32
4.4.3	Det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale	34
4.4.4	Fordeling af det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale af fleksjob ...	34
4.5	Variation med længden af beskæftigelse	36
5	Diskussion	38
	Litteratur	39
Bilag 1	Satser og fordelinger til beregning af nettobidrag	40

1 Sammenfatning

Denne rapport tilvejebringer skøn over det økonomiske gevinstpotentiale, der måtte være ved at få forskellige typer af udsatte ledige i beskæftigelse eller fleksjob. Rapporten giver dermed et skøn over investeringspotentialet i udsatte ledige.

Gevinstpotentialet er baseret på en registerundersøgelse af udsatte ledige, der finder arbejde i løbet af 2007 og udsatte ledige, der er sammenlignelige på fx uddannelse, alder, køn, etnicitet og beskæftigelses- og sundhedshistorik, men som ikke finder arbejde i samme periode. De samfundsøkonomiske og offentlige gevinster og omkostninger sammenholdes for disse to, i udgangspunktet lignende grupper, over perioden 2007-2012. Det understreges, at gevinstpotentialet forudsætter, at de ledige finder arbejde eller fleksjob, men intet siger om, hvordan det opnås.

Analysen foretages for tre udvalgte grupper af udsatte ledige: ledige med psykiske lidelser, ledige med kommunikationshandikap og langtidsledige med andre problemer ud over ledighed. De udvalgte ledige i undersøgelsen er hverken repræsentative for udsatte som sådan eller for de tre grupper generelt. De er udvalgt, dels fordi de kan identificeres i registre, og dels fordi de repræsenterer udsatte med vidt forskellige problematikker.

Analysen viser, at der potentielt er store økonomiske gevinster at hente ved beskæftigelse af udsatte ledige – både for de kommunale og statslige kasser, men især for samfundet som helhed. Analysen viser endvidere, at der er forskelle mellem gevinstpotentialet for de forskellige grupper af udsatte ledige. De største gevinster af ordinær beskæftigelse findes blandt de langtidsledige, og de laveste blandt ledige med psykiske lidelser, mens det er lige omvendt for gevinsten af beskæftigelse i fleksjob.

Baseret på beregninger for perioden 2007-2012 finder vi, at en udsat ledig, der finder **ordinær beskæftigelse** i minimum 14 uger, bidrager med omkring:

- **30.000-40.000 kr. mere pr. år til statskassen**
- **32.500-58.000 kr. mere pr. år til de kommunale kasser.**

Mens den samlede merværdi til samfundet for disse borgere er:

- **122.000-136.000 kr. højere pr. år**

i forhold til en udsat ledig, der ikke finder ordinær beskæftigelse i samme kvartal i 2007.¹

Over en seksårig periode svarer dette til et samlet offentligt gevinstpotentiale på omkring

- **350.000 kr.-550.000 kr.**

og et samfundsøkonomisk gevinstpotentiale på

- **680.000 kr.-760.000 kr.**

Når det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale splittes op i enkeltelementer ses, at ca. 90 % af det samfundsøkonomiske potentiale udgøres af produktionsværdien af arbejde, mens samfundet kun sparer ressourcer til misbrugsbehandling, sundhedsydelse og udgifter som følge af kriminalitet i begrænset omfang. Sidstnævnte er dog betydeligt større, relativt set, for langtidsledige end for andre udsatte ledige. Tilsvarende ses, at den overvejende del af gevinstpotentialet for det offentlige er øgede skatteindtægter og mindskede udgifter til overførselsindkomst. Gevinstpotentialerne kan sammenlignes med prisen for den beskæftigelsesindsats, man tilbyder de udsatte ledige. Således vil en indsats til fx 34.000 kr. pr.

¹ Omregnet til nutidsværdien i 2014-priser.

deltager rettet mod ledige med psykiske lidelser kunne betale sig for de offentlige kasser, hvis den medfører, at beskæftigelse øges med minimum 10 % for deltagerne (så gevinsten bliver mindst 10 % af de 350.000 for gruppen med det mindste afkast). Hvis man til gengæld ser med et samfundsøkonomisk perspektiv, så vil en sådan indsats være rentabel ved beskæftigelseseffekter på minimum 5 %.

Det skal dog bemærkes, at selvom analysen tager højde for en række observerbare faktorer, der kan være afgørende for, at en udsat ledig finder beskæftigelse frem for en anden, kan det være, at personer, der finder beskæftigelse, er anderledes end dem, der ikke gør, på andre faktorer, der ikke observeres. Det er således ikke sikkert, at de samme gevinster ville kunne opnås for borgere, der i højere grad "hjælpes" i beskæftigelse. Hvis de ledige, der ikke finder job i 2007, er svagere på faktorer, der ikke observeres, overvurderes potentialet. Omvendt er der på grund af manglende data begrænset datakvalitet samt for at begrænse modellens kompleksitet udeladt en række udgifter. Det gælder fx udgifter til sociale foranstaltninger, udgifter til aktivering samt brugerbetaling på sundhedsydelser. Udeladelsen vil, alt andet lige, i sig selv medvirke til, at potentialerne er underestimeret.

Ligeledes finder vi, at udsatte ledige med psykiske lidelser og langtidsledige, der finder **fleksjob** i minimum 14 uger, bidrager med omkring:

- **13.000-15.000 kr. mindre pr. år til statskassen**
- **29.000-30.000 kr. mere pr. år til de kommunale kasser.**

Mens den samlede merværdi til samfundet for disse borgere er

37.000-41.000 kr. højere pr. år

i forhold til en udsat ledig, der ikke finder nogen form for beskæftigelse i samme kvartal i 2007.²

Over en seksårig periode svarer dette til et samlet offentligt gevinstpotentiale på knap

- **90.000 kr.**

og et samfundsøkonomisk gevinstpotentiale på

- **210.000 kr.-235.000 kr.**

Det betyder altså, at der for nogle typer af udsatte ledige ikke vil være noget økonomisk incitament for det offentlige, når der alene ses på offentlige kasser, til at hjælpe disse borgere i fleksjob. Dette gælder for de langtidsledige kontanthjælpsmodtagere, men dog ikke ledige med psykiske lidelser. Årsagen er, at langtidslediges fleksjob er længerevarende, og at de oftere kvalificerer sig til sygedagpenge, mens fleksjob i højere grad ser ud til at afværge overgang til dyre førtidspensionsforløb for ledige med psykiske lidelser.

Derimod er der set med samfundsøkonomiske briller et økonomisk incitament til at hjælpe borgere i fleksjob, da gevinstpotentialet er positivt ved beskæftigelse i fleksjob for begge typer af udsatte ledige.

De potentielle beskæftigelsesgevinster er generelt størst året efter, beskæftigelsen er opnået, og falder herefter, men for alle gevinster gælder det, at de holder sig positive i hele observationsperioden. Det er således muligt, at det samlede gevinstpotentiale ville være endnu større, hvis flere år var medregnet. På grund af mulige fremtidige usikkerhedsfaktorer forekommer det dog rimeligt, at en sådan vurdering baseres på en begrænset tidsperiode. Denne fortolkning skal dog ses i lyset af, at potentialet i de medtagne år kan være overvurderet, fordi de ledige, der ikke finder job, er svagere end dem, der finder job.

² Omregnet til nutidsværdien i 2014-priser.

Ovenstående gevinster er for beskæftigelsesforløb af minimum 14 ugers varighed. Størrelsen af gevinstpotentialer er ikke overraskende afhængig af længden af den første beskæftigelse, den udsatte ledige opnår. Det viser sig dog, at det, selv hvis den første opnåede beskæftigelse kun er af en måneds varighed, stadig fører til et signifikant positivt gevinstpotentialer.

2 Indledning

Mange borgere i Danmark er på overførselsindkomst, og samfundet bruger store summer på disse grupper. Et relevant spørgsmål er derfor, hvor stort et beskæftigelsespotentiale gruppen indeholder, og, hvis det blev udnyttet, hvor store samfundsmæssige gevinster det kan udløse, ikke kun i form af øget lønindkomst, men også i form af potentielle besparelser på en række offentlige udgifter til fx sociale og helbredsrelaterede problemer.

Denne rapport har til formål at give et skøn af, hvilket økonomisk potentiale, der måtte være ved at få forskellige typer af udsatte ledige i beskæftigelse. Rapporten er baseret på virkelige observationer i en lang række registre, hvor udsatte ledige, der finder arbejde i løbet af 2007, sammenlignes med udsatte ledige, der ikke finder arbejde i samme periode. Der er således ikke tale om en ren fiktiv beregning ud fra en række forudsætninger, men en gevinstberegning baseret på en registerbaseret statistisk analyse. Det betyder, at de udsatte ledige, der finder beskæftigelse, vil kunne miste den igen i løbet af den seksårige observationsperiode, vi følger dem i. Ligeledes vil de personer, der ikke finder beskæftigelse, kunne opnå beskæftigelse i løbet af observationsperioden. Vi sammenligner således de samfundsøkonomiske udgifter og indtægter for to grupper af borgere, der i udgangspunktet ligner hinanden, men hvor den ene gruppe borgere opnår beskæftigelse i 2007, mens den anden ikke gør.

Analysen foretages for tre grupper af udsatte ledige med vidt forskellige problemer: ledige med psykiske lidelser, ledige med kommunikationshandikap og langtidsledige med andre problemer ud over ledighed. Målgrupperne identificeres via en række faktorer, der observeres i forskellige registre fra Danmarks Statistik. Nærmere beskrivelse af målgrupperne ses i afsnit 3.3, mens datagrundlaget beskrives i 3.2.

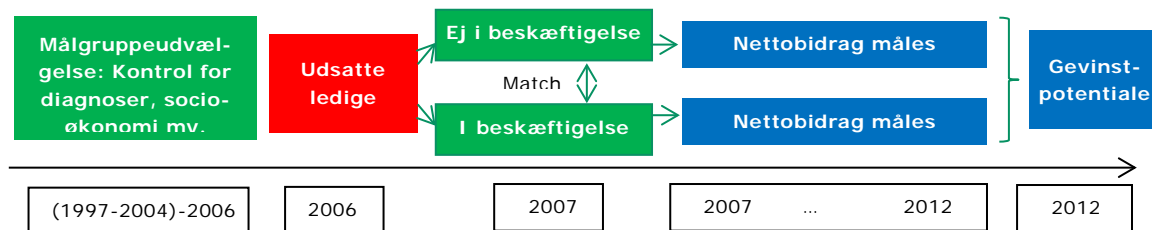
3 Metode

Analysen består i store træk af tre trin:

1. I første trin identificeres målgrupperne ud fra en række faktorer i de tilgængelige registerdata
2. I andet trin matches hver af de personer fra målgruppen, der finder beskæftigelse (indsatsgruppen), med tilsvarende personer fra samme målgruppe, der ikke finder beskæftigelse (kontrolgruppen)
3. Endeligt i tredje trin beregnes det økonomiske nettobidrag til samfundet for indsats- og kontrolgrupperne over en 6-årig periode, og gevinstpotentialet beregnes som forskellen i nettobidrag.

Analysemodellen er skitseret i figur 3.1, hvor de røde kasser illustrerer trin 1, de grønne kasser illustrerer trin 2, og de blå kasser illustrerer trin 3.

Figur 3.1 Model for beregning af gevinstpotentiale af beskæftigelse for udsatte ledige

Analysen er således baseret på et design, hvor der kontrolleres for en lang række forskelle mellem de ledige, der finder job i 2007, og de ledige, der ikke finder job i 2007. Det kan dog ikke udelukkes, at der er forskelle, der ikke er kontrolleret for, og dermed skal analysen tolkes varsomt i forhold til kausalitet.

3.1 Beregning af nettobidrag og gevinstpotentiale

Gevinstpotentialet opgøres som **forskellen på beskæftigede og lediges nettobidrag** dels til samfundet og dels til de offentlige kasser. Nettobidragene er opgjort ud fra den enkelte borgers træk på offentlige ydelser, samt deres beskæftigelse og indkomst, og forklares i detaljer nedenfor.

Det er væsentligt først at knytte nogle kommentarer til fortolkningen af gevinstpotentialet. For det første er potentialet fundet ved at sammenligne personer, der finder beskæftigelse, med personer, der ikke finder beskæftigelse, og som ligner hinanden på en række forhold, der er oplyst i registerdata. Det gør det til et væsentligt mere realistisk bud på investeringspotentialet end hidtil udførte beregninger, der enten *forudsætter*, at udsatte grupper opnår resultater på linje med mindre udsatte grupper (som fx i SKANDIA modellen beskrevet i CEBR 2014), eller hvor potentialet beregnes som rent hypotetisk konstruerede eksempler (fx CASA 2010). Der er dog grunde til at tro, at potentialet kan være både over- og undervurderet. Dels er der stadig en risiko for, at dem, der finder arbejde, har flere ressourcer og færre problemer, som der ikke er kontrolleret for, end dem, der ikke finder arbejde. Det vil formentlig betyde, at dem, der finder arbejde, uanset om de havde fundet beskæftigelse i 2007 eller ej, ville være mere beskæftiget, mindre syge og mindre kriminel-

le i beregningsperioden. Det betyder dels, at vi skal være varsomme med at tolke gevinstpotentialerne kausalt, og dels at de kan være overestimerede. Et andet væsentligt forbehold for fortolkningen af gevinstpotentialerne er, at der jo netop er betinget på beskæftigelse. Potentialet siger intet om, hvordan beskæftigelse er opnået. For at "høste" potentialet skal der identificeres en indsats, der øger beskæftigelsen. Endelig kan der omvendt dog også være anledning til at tro, at potentialet er undervurderet, fordi det kun beregnes på baggrund af 6 år. I det omfang, der findes positive gevinster i hele perioden, må det antages sandsynligt, at der også vil være positive gevinster i flere år frem.

3.1.1 Beregning af nettobidrag

Nettobidraget til de offentlige kasser er differencen mellem, hvad borgeren betaler til det offentlige i form af indkomstskatter, og hvad det offentlige betaler til borgeren, enten i form af overførselsindkomst eller i form af sundhedsydelser eller misbrugsbehandling. Sundhedsydelserne inkluderer alle ydelser finansieret af sygesikringen, fx almen praksis, speciallæger, vagtlæge og forbrug af lægemidler, og derudover somatiske og psykiatriske indlæggelser samt skadestuebesøg. Endelig medtages de offentlige udgifter til retsvæsen, politi og som følge af domsafsigelser ved begået kriminalitet. Det understreges, at det her beregnede nettobidrag er et underestimat, da der er en række udgifter og indtægter, der ikke haves oplysninger for. Det gælder fx kulturtilbud, andre skatter og afgifter end indkomstskat, udgifter til aktiv beskæftigelsesindsats, sociale foranstaltninger ud over misbrugsbehandling, boligstøtte, kommunal genoptræning og anden midlertidig økonomisk støtte. Flere af disse har formentlig ikke stor økonomisk relevans, hvilket også er årsagen til, at de fx også udelades i Rambøll (2012; 2013a; 2013b) samt i CEBR (2014). Blandt disse udgifter formodes aktiveringsudgifterne og udgifter til sociale foranstaltninger at være dem, der påvirkes mest af beskæftigelsen. Den årlige udgift til aktivering og løntilskud kan i 2013 opgøres til ca. 15.000 kr. pr. fuldtidsledig kontanthjælps- og a-dagpengemodtager og udgør ca. 10 % af de samlede udgifter til kontanthjælp og a-dagpenge i 2013.³ En del af disse omkostninger indgår allerede i analysen, idet udgifter til løntilskud er medregnet. Med hensyn til udgifter til sociale foranstaltninger har vi ikke så klart et billede af omfanget for målgruppen, og fx er udgifter til bostøtte og botilbud ikke medtaget. Derimod vil en af de tungere poster for nogle af de udsatte formodes at være misbrugsbehandling, som er medregnet i analysen.

Nettobidraget til samfundet består af tre hovedkomponenter, produktionsværdien af arbejde, værdi af offentlige ressourcer og et arbejdsforvridningstab:

- **Produktionsværdien** af arbejde opgøres som bruttolønnen minus evt. offentligt løntilskud. Denne tilgang er også anvendt i fx DØRS (2002).
- **Værdien af offentlige ressourcer** inkluderer værdien af de ressourcer, som den offentlige sektor bruger på sundhedsydelser, misbrugsbehandling og som følge af kriminalitet, som nævnt ovenfor. Det er derfor underestimeret af samme årsager som ovenfor. Overførselsindkomst inkluderes ikke, da det ikke i sig selv udgør et ressourcetræk, men blot er en omfordeling af værdi blandt forskellige borgere.
- **Arbejdsforvridningstab** inkluderes som følge af, at flere i beskæftigelse ændrer de offentlige udgifter til gruppen af udsatte ledige. Det gøres ud fra den betragtning, at mindsket finansieringsbehov alt andet lige vil mindske behovet for skatter, med øget arbejdsudbud til følge, eller muligheder for øget forbrug på andre ydelser og dermed også en gevinst (og omvendt et tab, hvis der var opstået et øget finansieringsbehov). Som anbefalet i Finansministeriet (1999) opgøres arbejdsforvridningen som 20 % af ændringen i det offentlige finansieringsbehov.

³ Kilde: Jobindsats.dk samt Kommunernes Nøgletal (KORA).

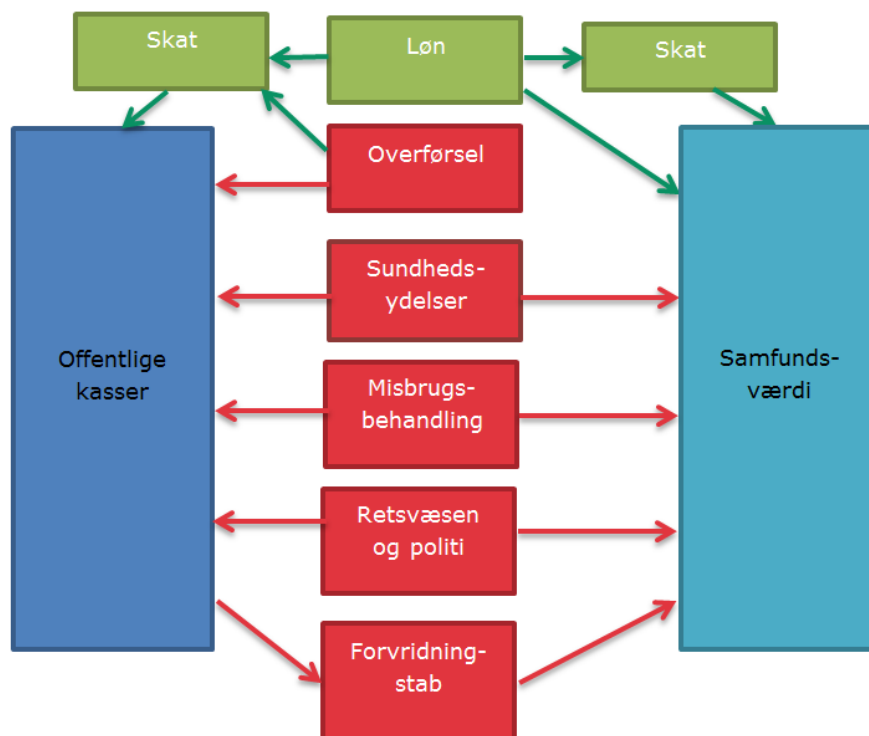
Endelig inddrages også private omkostninger som følge af kriminalitet i form af forsikrings- og erstatningsudbetalinger. Som for det offentlige nettobidrag er det samfundsøkonomiske nettobidrag også en udvalgt delmængde. Heri er ikke inkluderet fx privates brugerbetaling på sundhedsydelse ud over lægemidler, udgifter til børnepasning, samt i det hele taget forskelle i private udgifter som følge af ændret levevis, endsige værdien af ikke-økonomiske konsekvenser for de udsatte, såsom deres sundhed og livskvalitet.

Alle bidrag måles over 6 år i 2014-priser og diskonteres med 4 %⁴. Endelig fordeles de offentlige nettogevinster på kommune- og statskassen. Årsagen til, at det kun er 6 år, der medtages, er primært ressourcemæssigt, da det kræver en detaljeret gennemgang af skatteregler, statslig refusion mv. for at opgøre nettobidragene over en længere årrække. Derfor vil de estimerede størrelser være konservative, såfremt gevinsterne strækker sig ud over de 6 år.

De forskellige typer af omkostninger og gevinster for offentlige kasser og samfund er skitseret i figur 3.2. I figuren angiver grønne kasser, at en forøgelse er en gevinst for samfundet og/eller det offentlige, mens røde kasser angiver, at en forøgelse udgør et tab. Pilene angiver, hvilke kasser der er forbundne, med tilsvarende farveangivelse. Fx indgår overførsler ikke i opgørelsen af samfundsværdi, mens løn kun bidrager til offentlige kasser via skatten. Endelig er forvridningstab en del af samfundsværdien og er bestemt af, men ikke en del af, de offentlige kasser.

⁴ Det er sædvanlig praksis, at gevinster og tab længere ude i fremtiden tillægges mindre betydning i forhold til værdier inden for nærmeste fremtid. En årsag er, at en gevinst i dag kan re-investeres og dermed forøge værdien i fremtiden. Derfor ligestilles gevinster og tab, der falder på forskellige tidspunkter, ved omregning til nutidsværdier. Det gøres ved at diskontere med en samfundsøkonomisk diskonteringsfaktor. I Finansministeriet (2013) anbefales en diskonteringsfaktor på 4 %.

Figur 3.2 Offentlige kasser og samfundsværdi

Note: Følgende offentlige udgifter er ikke medtaget i analysen: kulturtilbud, andre skatter og afgifter end indkomstskat, udgift til aktivering, sociale foranstaltninger, boligstøtte, kommunal genoptræning og anden midlertidig økonomisk støtte. Det formodes, at inddragelse af disse vil føre til øget gevinstpotentiale, men det vurderes, at de vil udgøre en mindre andel af det samlede gevinstpotentiale.

Nettobidragene beregnes særskilt for hvert år i perioden 2007-2012. Det betyder, at evt. ændringer i skattesatser, ydelsessatser og fordelinger mellem de offentlige kasser indgår implicit i de årlige beregninger og dermed også i den samlede nutidsværdi.

De enkelte elementer af nettobidragsberegningen og den overordnede metode til prisfastsættelsen fremgår af tabel 3.1.

Tabel 3.1 Beregningsmetode for nettobidrag

Bidragselement	Metode	Variabelnavne og værdier
Lønindkomst	Den samlede årlige lønindkomst	Variabel: SLON (lønindkomst) Kilde: IDA-databasen
Overførselsindkomst	De årlige antal uger på hver enkel overførselsindkomst beregnes via DREAM-registeret og ganges med den ugentlige maksimale sats for hver type ydelse. Visse ydelsessatser varierer med alder, civilstand, antal børn og lign. I det omfang disse faktorer er kendte, anvendes den sats, der passer til den enkelte person. I de øvrige tilfælde anvendes et vægtet gennemsnit af satsen.	De enkelte satser og deres fordeling mellem den kommunale og statslige kasse fremgår af tabel B.1 i bilaget.
Kriminalitetsudgifter	Af kriminalitetsdatabasen fremgår antal og type af domsafsigelse samt antal afsoningsdage. Disse ganges med enhedspriser pr. domsafsigelser for udgifter til politi, domstole og advokater. I den samfundsøkonomiske opgørelse tillægges private forsikrings- og erstatningsudgifter, som fremgår af Rambøll (2012). Da de anvendte enhedspriser kun findes for 2009, anvendes forbrugerprisindekset til diskontering for de øvrige år.	Samfundsøkonomiske 2009-enhedspriser: Domme: - Vold: 37.643 kr. - Tyveri: 25.548 kr. - Andet: 12.694 kr. Frihedsberøvelse: 1.386 kr. pr dag Kilde: Rambøll (2012)
Udgifter til misbrugsbehandling	Af Misbrugsdatabasen fremgår antal dage og typen af misbrugsbehandling. Disse ganges med enhedspriser for dagsprisen af misbrugsbehandling, som fremgår af Rambøll (2012). Da de anvendte enhedspriser kun findes for 2009, anvendes forbrugerprisindekset til diskontering for de øvrige år.	2009-enhedspriser pr. dag for behandling: 234 kr. pr døgn Kilde: Rambøll (2012)
Lægemedludgifter	Den samlede udgift til receptpligtig medicin fremgår af Lægemedl databasen på individniveau. Forskellen mellem ekspeditionsprisen og patientens brugerbetaling indgår som den offentlige udgift til lægemiddel, mens ekspeditionsprisen anvendes i den samfundsøkonomiske opgørelse.	Variabelnavne: Eksp (ekspeditionspris) ptp (patientbetaling) Kilde: Lægemedladata
Sygesikringsydelse	Den samlede udgift til sygesikringsydelser fremgår af Sygesikringsoplysninger på individniveau.	Variabelnavn: BRUHON (Bruttohonorar) Kilde: Sygesikringsoplysninger
Somatiske indlæggelser	De samlede udgifter til somatiske ambulante og døgnindlæggelser er baseret på DAGS- og DRG-takster og fremgår af Landspatientregisteret på individniveau.	Variabelnavn: V_totpris_genop (DRG-takst) Kilde: Landspatientregisteret
Psykiatriske indlæggelser	De samlede udgifter til psykiatriske ambulante og døgnindlæggelser fremgår fra 2007 og frem af Psykiatridata på individniveau.	Variabelnavn: Totpris (DRG-takst) Kilde: Psykiatriske indlæggelser

3.2 Datagrundlag

Analysen er bygget op omkring udtræk fra en lang række registre fra Danmarks Statistik. Dels til identifikation af målgrupperne, dels til matchning mellem beskæftigede og ikke-beskæftigede og endelig til beregning af nettobidrag og potentielle gevinster.

Konkret inkluderes informationer fra følgende registre:

- IDA-databasen
- DREAM
- Lægemedl databasen

- Sygesikringsoplysninger
- Landspatientregisteret
- Psykiatriske indlæggelser
- Kriminalstatistik
- Misbrugsdatabasen
- BaggrundsvARIABLE (demografiske, socioøkonomiske, kommunale).

Alle registre indeholder oplysninger på individniveau og har en unik personlig kode til hver person. Det er således muligt at følge den samme person over tid og koble informationerne fra alle registre.

IDA-databasen indeholder oplysninger om den årlige skattepligtige indkomst samt den årlige lønindkomst, mens *DREAM-databasen* indeholder ugentlige oplysninger om overførselsindkomster og beskæftigelsesrettet aktivering.

Oplysninger om borgernes sundhedstilstand har stor betydning for dette projekt, dels danner de grundlag for identifikation af målgrupperne, dels bruges de til matchning af kontrolgruppe, og endelig medtages sundhedsudgifterne i den efterfølgende gevinstberegning. Vi anvender fire forskellige kilder til identifikation af sundhedstilstanden.

Lægemedeldatabasen indeholder detaljerede oplysninger om køb af receptpligtig medicin. Oplysningerne inkluderer kode for typen af medicin såvel som dato for køb. Databasen indeholder også oplysninger om den samlede pris for og mængden af medicinen.

Sygesikringsoplysningerne inkluderer kontakt med praktiserende læge, speciallæge, psykolog, kiropraktor eller fysioterapeut mv. Databasen indeholder dato for kontakt, type af ydelse samt den totale pris af ydelsen.

Landspatientregisteret indeholder alle indlæggelser i sundhedsvæsenet – både ambulante og døgnindlæggelser. Registeret inkluderer indskrivnings- og udskrivningsdatoer samt diagnosekode for den tilstand, der har ført til indlæggelse. Endelig indeholder registeret en samlet pris for indlæggelsen baseret på DRG- og DAGS-takster.

Psykiatriske indlæggelser er en database, der svarer til Landspatientregisteret, blot for psykiatriske frem for somatiske indlæggelser. Frem til 2006 registreres de psykiatriske indlæggelser også i Landspatientregisteret, men fra 2007 indgår disse indlæggelser udelukkende i Psykiatriske indlæggelser.

Også borgernes sociale udsathed har relevans for dette projekt. To kilder tages her i anvendelse. *Kriminalstatistikken* angiver domsafsigelser, dato for frihedsberøvelse samt type af kriminalitet. Disse oplysninger anvendes til matchning af kontrolgruppen, men også via anvendelse af enhedspriser til prisfastsættelse af retsvæsen og politi som følge af domsafsigelser i forbindelse med begået kriminalitet (refereres efterfølgende til som kriminalitetsudgifter). *Misbrugsdatabasen* angiver datoer for start og slut af misbrugsbehandlingen, type af behandling (ambulant eller døgntilbud) samt type af misbrug.

3.3 Målgruppeudvælgelse

Analysen er bygget op omkring tre forskellige typer af udsatte ledige: ledige med psykiske lidelser, ledige med kommunikationshandicap og ikke-jobparate langtidsledige. Disse tre cases er dels udvalgt ud fra et ønske om at dække forskellige typer af udsatte ledige, og dels ud fra hvilke målgrupper, det har været muligt at identificere i data. Selvom det har

været ønsket at udvælge grupper af udsatte ledige inden for hver af kategorierne psykisk, social og fysisk udsathed, har det ikke været ambitionen at inddække alle de mulige facetter af udsathed, og de tre valgte cases skal derfor også ses som eksempler på udsatte ledige. Endeligt skal det pointeres, at den samme person godt kan indgå i flere forskellige udsatte grupper og dermed også i flere af denne rapport's analyser.⁵

Udvælgelsen af de tre målgrupper af udsatte, der danner grundlag for analysen af den potentielle gevinst ved beskæftigelse, er baseret på to trin. Dels udvælges målgrupperne ud fra deres ledighedsstatus i 2006, og dels udvælges de på baggrund af en række sociale eller sundhedsmæssige faktorer, der indikerer en tilknytning til den specifikke udsatte målgruppe. De tre grupper er udvalgt for at afspejle forskellige typer af problemer og dermed potentielt forskellige beskæftigelsespotentialer.

3.3.1 Ledighedsstatus i 2006

For alle målgrupper gælder det, at målgruppen skal have været ledig i sidste uge af 2006. Ledige defineres her som personer på kontanthjælp, dagpenge, sygedagpenge fra ledighed samt ledighedsydelse. Hermed sikrer vi et ensartet udgangspunkt for indsats- og kontrolgruppen. Samtidig sikrer vi, at dem, der måtte komme i beskæftigelse i løbet af 2007, har været ledige umiddelbart før ansættelsen. Som udgangspunkt forudsættes det, at gruppen af ledige ud over sidste uge af 2006 har været ledige i 20 af de foregående 26 uger. Hermed sikrer vi en vis tyngde af ledighed. Målgruppen med kommunikationshandikap er dog så lille, at det er nødvendigt at fravige denne restriktion. For denne målgruppe sættes restriktionen på længden af forudgående ledighed til minimum 10 uger.

For at sandsynliggøre at målgruppen potentielt kan finde beskæftigelse i løbet af 2007, laves en yderligere restriktion, der udelukker de borgere, der i løbet af 2007 har været indlagt til psykiatrisk, somatisk eller misbrugsbehandling, eller har været frihedsberøvet som følge af kriminalitet i mere end 30 dage.

Nedenstående tabel viser, at antallet af borgere i aldersgruppen 18-64 år, der opfylder ovenstående kriterier, er 154.371. Af tabellen fremgår endvidere længden af et eventuelt job i løbet af 2007. I analysen vil indsatsgruppen, dvs. de udsatte ledige, der opnår beskæftigelse begrænses til borgere, der opnår beskæftigelse (ordinært job eller fleksjob) i minimum 14 sammenhængende uger. Vi skal således finde vores forskellige udsatte ledige grupper blandt de 154.371 ledige borgere, og de udsatte ledige, der opnår beskæftigelse blandt de 31.379, der opnår ordinær beskæftigelse i minimum 14 uger, og de 2.851, der opnår fleksjob i minimum 14 uger.

Tabel 3.2 Antal ledige i uge 52 i 2006 og min. 20 uger før

Arbejdsmarkedsstatus 2007	Antal	Procent
Job minimum 14 uger	31.379	20
Fleksjob minimum 14 uger	2.851	2
Selvforsørget eller beskæftiget mindre end 14 uger	33.906	22
Ingen beskæftigelse	86.235	56
I alt ledige	154.371	100

Note: Borgere med kontanthjælp, a-dagpenge, ledighedsydelse eller sygemeldt fra ledighed i uge 52 i 2006, og som har været ledige/sygemeldt fra ledighed i minimum 20 uger inden for de forudgående 26 uger.

Kilde: Egne beregninger baseret på DREAM-data.

⁵ Blandt øvrige målgrupper, vi har forsøgt at identificere, men som vi har udeladt, enten fordi overlappet til en af de øvrige grupper var for stort, eller identifikationen i data var for usikker, er ledige med funktionelle lidelser, ledige med misbrugsproblemer eller ledige med muskuloskeletale lidelser.

3.3.2 Udsatte ledige med psykiske problemer

Gruppen af udsatte ledige med en psykisk sygdom udvælges blandt de ovenstående ledige, der i 2006 viste tegn på en form for psykisk lidelse. En analyse fra 2011 fra Region Hovedstaden har vist, at definitionen af personer med psykiske lidelser i betydelig grad kan identificeres gennem disse personers anvendelse af psykofarmaka (Robinson m.fl. (2011)). Vi følger denne analyse, der anvender brugen af psykofarmaka inden for de to hovedgrupper antipsykotika og antidepressiva, som registerbaseret indikation af psykisk sygdom. Helt specifikt anvender vi følgende kriterier:

- Forbrug af psykofarmaka i 2006:
 - Følgende ATC-koder: N05A (Antipsykotika) eller N06A (Antidepressiva).
 - mere end 2 køb og mere end 500 kr. forbrug
 - *eller* mere end 1000 kr. forbrug

Tabel 3.3 Ledige i uge 52 2006 og 20 uger før, der har haft en psykisk lidelse i løbet af 2006

Arbejdsmarkedsstatus 2007	Anti-psykotika	Anti-depressiva	Begge typer medicin	Total	Procent
Job minimum 14 uger	118	1.267	109	1.494	10
Fleksjob minimum 14 uger	37	354	60	451	3
Selvforsørget / beskæftigelse < 14 uger	285	1.780	282	2.347	16
Ingen job	1.458	7.042	1.628	10.128	70
I alt i målgruppen	1.898	10.443	2.079	14.420	100

Denne målgruppe består af 14.420 borgere, hvoraf der i løbet af 2007 var 1.494, der opnåede ordinær beskæftigelse, og 451, der opnåede fleksjob i minimum 14 uger (se tabel 3.2). Det fremgår af tabel 3.3, at 85 % af de ledige med psykiske lidelser har anvendt antidepressiva, mens knap 30 % har anvendt antipsykotika. Knap 15 % har anvendt begge typer af medicin. Selvom vi kun udvælger ledige med et mærkbart forbrug af psykiatrisk medicin, så er det dog oplagt, at der kan være betydelige forskelle på de psykiske lidelser, der måtte ligge til grund for de enkelte lediges deltagelse i målgruppen.

3.3.3 Udsatte langtidsledige med problemer ud over ledighed

Gruppen af udsatte ledige, der gennem en længere periode ikke har haft tilknytning til arbejdsmarkedet, består af borgere, der i løbet af perioden 1. januar 2002 - 31. december 2006 har haft minimum fire fulde ledighedsår, og som desuden har tilhørt matchgruppe 2 eller 3 i minimum fire af de seneste fem kvartaler.⁶ Der er således tale om borgere, der ikke er umiddelbart jobparate, og som kan have opnået en stigmatisering alene som følge af den lange ledighedsperiode. Matchgruppeplaceringen indikerer dog også, at der er tale om borgere, der har problemer ud over ledighed.

Det fremgår da også, at ud af de 26.445 der indgår i målgruppen, opnår kun 1.312 personer eller ca. 5 % beskæftigelse i mindst 14 uger i løbet af 2007. Næsten lige så mange, nemlig 1.255, opnår beskæftigelse, der kun varer mellem 5 og 13 uger (ikke vist).

⁶ I perioden 2005-2006, hvor matchkategoriseringen er målt, var det den gamle 5-punktskategorisering, der var gældende. Informationerne stammer dog fra DREAM-data, hvor alle matchkategoriseringer er konverteret til den trepunktskategorisering, der blev indført i oktober 2008.

Tabel 3.4 Ledige i uge 52 i 2006 og 20 uger før, der har været ledige i minimum fire ud af de seneste fem år, og som har tilhørt matchgruppe 2 eller 3 i fire ud af de seneste fem kvartaler

Arbejdsmarkedsstatus 2007	Antal	Procent
Job minimum 14 uger	1.312	5
Fleksjob minimum 14 uger	231	1
Selvforsørget / beskæftigelse < 14 uger	4.764	18
Ingen job	20.138	76
I alt i målgruppen	26.445	100

3.3.4 Udsatte ledige med kommunikationshandikap

Det har vist sig ikke at være helt simpelt at identificere udsatte ledige med kommunikationshandikap i registrene. Problemet er først og fremmest, at mange af de borgere, der har et kronisk kommunikationshandikap, ikke nødvendigvis er i regelmæssig kontakt med sundhedssektoren pga. deres handicap og derfor ikke nødvendigvis optræder i registrene hvert år. For at imødegå dette problem identificerer vi denne gruppe via oplysninger fra Landspatientregisteret for perioden 1997-2006. Dermed er sandsynligheden for, at de relevante borgere har været i kontakt med sundhedsvæsenet i løbet af denne 10-årige periode, markant større. Det skal understreges, at gruppen ikke nødvendigvis er repræsentativ eller retvisende over for antallet af udsatte ledige med kommunikationshandikap, men at formålet udelukkende er at identificere nogle med kommunikationshandikap.

En anden udfordring er udvælgelse af diagnose. Da både hørehæmning og synsnedsættelse findes i mange forskellige grader, er det vigtigt, at ikke alle borgere med en diagnose inden for ét af de to handicap medtages. Vi medtager så vidt muligt kun personer med perceptiv høretab, som er lidelser i det indre øre, og som typisk kan være vedvarende. Modsat konduktive høretab, som er forårsaget i det ydre øre og oftest kan behandles. Perceptiv høretab kan ikke behandles, men nogle kan afhjælpes ved høreapparat. Derudover er synsnedsættelser, uden blindhed, på et enkelt øje så vidt muligt heller ikke medtaget. Dog viser det sig, at en del patienter registreres med en mere generel diagnose end ønsket. Vi har derfor medtaget borgere, der har været registreret med en af nedenstående diagnoser i løbet af perioden 1997-2006, vel vidende at diagnoser som DH905 (perceptiv høretab UNS, dvs. uden nærmere specifikation) eller DH908 (blandet perceptiv og konduktiv høretab) kan rumme personer med lavere grad af hørenedsættelse, samt at DH547 (synsnedsættelse UNS) kan rumme personer med begrænset synsnedsættelse).

Blandt denne gruppe, der således identificeres som personer med kommunikationshandicap, viser der sig kun at være relativt få personer, der samtidigt opfylder ledighedskriteriet, som beskrevet tidligere. Vi har som nævnt derfor valgt at slække på ledighedskriteriet, så kravet til forudgående ledighed for denne gruppe mindskes fra 20 til 10 uger.

Målgruppens størrelse og sammensætning ses i tabel 3.5.

Tabel 3.5 Ledige i uge 52 i 2006 og 10 uger før, der er registreret med et kommunikationshandikap

Diagnose	Arbejdsmarkedsstatus 2007				
	Job min. 14 uger	Fleksjob min. 14 uge	Selvforsøget / beskæftigelse < 14 uger	Ingen job	I alt i målgruppen
DH540 Dobbeltsidig blindhed	1	1	1	6	9
DH541 Svær synsnedsættelse på begge øjne			1	2	3
DH544 Blindhed på ét øje	1		4	7	12
DH545 Svær synsnedsættelse på ét øje	3		6	12	21
DH547 Synsnedsættelse UNS	1	1	1	6	9
DH903 Dobbeltsidigt perceptivt høretab	29	5	28	88	150
DH905 Perceptivt høretab UNS	55	11	73	177	316
DH906 Dobbeltsidigt blandet konduktivt og perceptivt høretab		1		2	3
DH908 Blandt konduktivt og perceptivt høretab	36	8	64	161	269
DH913 Døvstumhed IKA	1				1
DH932 Anden perceptiv hørelidelse	2	1	1	2	6
I alt i målgruppen	129	28	179	463	799

Note: Diagnosekoderne følger ICD-10-klassifikationen.

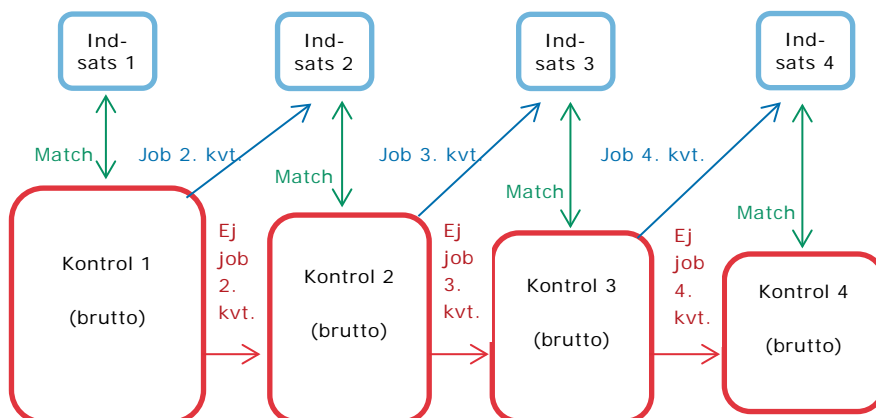
Det fremgår af tabel 3.5, at denne målgruppe med 799 høre-/synshæmmede ledige er meget lille, og der er da også kun 129 personer, der finder ordinær beskæftigelse, og 28 der finder fleksjob i løbet af 2007. Procentvis er dette tal dog højere, end det vi fandt for de to øvrige målgrupper.

3.4 Matchning mellem beskæftigede og ikke beskæftigede

I analysens trin 2 identificeres de udsatte ledige, der opnår beskæftigelse i et givet kvartal i 2007 (indsatsgruppe). For hver af disse findes op til 30 tilsvarende ledige, der ikke opnåede beskæftigelse i det pågældende kvartal (kontrolgruppe). Matchningen opdeles kvartalsvis for at skærpe ligheden mellem indsats- og kontrolgruppen for bedst muligt at sikre, at sammenligningen af indkomster og andre udfald i 2007 ikke sker på baggrund af forhold, der er bestemt, før der findes beskæftigelse. Derudover sikres det også bedre, at det ikke er konjunktur- eller kalendertidseffekter. Se for illustration af den kvartalsopdelte matchning.

Det samlede gevinstpotentiale beregnes herefter for hele målgruppen som et vægtet gennemsnit af beregningen for de fire kvartaler. For de udsatte ledige med kommunikationshandicap opdeles analysen pga. den lille målgruppe dog ikke på kvartaler, dvs. dem, der opnår beskæftigelse i løbet af 2007, matches med dem, der ikke opnår beskæftigelse i løbet af hele 2007.

Figur 3.3 Model for kvartalsvis matching

De beskæftigede matches med de fortsat ledige vha. en såkaldt propensity score-model, som sikrer, at den statistiske sandsynlighed for at opnå beskæftigelse er den samme for begge grupper. Første trin i match-modellen er således at estimere sandsynligheden for at opnå beskæftigelse i den givne periode på baggrund af en række baggrunds-, sundhedsrelaterede, socioøkonomiske og beskæftigelsesrelaterede variable.

I tabel 3.6 fremgår udvalgte faktorerets betydning for sandsynligheden for at komme i beskæftigelse. Det viser sig, at der er stor forskel mellem målgrupperne med hensyn til hvilke faktorer, der har betydning for sandsynligheden for at komme i beskæftigelse. Således har udsatte ledige med psykiske problemer eller med kommunikationshandicap større sandsynlighed for at finde arbejde, jo ældre de er, mens alder ingen betydning har for de langtidsledige. De langtidsledige har til gengæld større chance for at finde arbejde, hvis de er gift eller har børn. For alle tre målgrupper har tidligere erhvervs erfaring stor betydning for sandsynligheden for at finde arbejde – denne sammenhæng er dog stærkest blandt de langtidsledige.

Nogle faktorer er kun medtaget i modellen for specifikke målgrupper. Det drejer sig fx om typen af medicin for ledige med psykiske lidelser, typen af diagnose for ledige med kommunikationshandicap samt typen af offentlig forsørgelse i uge 52 i 2006 for langtidsledige (som alle er på kontanthjælp).

Nederst i tabellen ses et estimat for, hvor stor forklaringskraft de observerede faktorer har for sandsynligheden for at finde arbejde, og det fremgår, at der er stor forskel på de forklarende variables evne til at forudsige jobsandsynligheden.⁷ Den lave forklaringsgrad for ledige med svag tilknytning til arbejdsmarkedet tyder således på, at det i højere grad er uobserverede faktorer, der har betydning for, om netop denne målgruppe kommer i arbejde.

⁷ Modellerne estimeres som en såkaldt logit-model, og herfra estimeres pseudo R^2 . Selvom R^2 for logit-modeller ikke direkte kan forstås som andelen af variansen i modellen, der kan forklares af modellens regressorer, så kan de godt bruges til at sammenligne modeller, der estimerer det samme outcome.

Table 3.6 Faktorer med betydning for sandsynligheden for at komme i beskæftigelse.

Faktorer	Ledige med psykiske lidelser	Ledige med svag arbejdsmarkeds-tilknytning	Ledige med kommunikations-handicap
Alder	+	0	+
Køn (kvinde)	0	(-)	0
Antal hjemmeboende børn	0	+	-
Civilstand	0	Gift: +	Enke +
Herkomsttype	0	(Efterkommer: +)	0
Erhvervs erfaring	+	+	+
Uddannelse	(+)	(Erhvervs gymnasial: -)	0
Antal uger med kontanthjælp	-	*	0
Antal uger med anden off. forsørgelse	(-+)	*	0
Forbrug af sygesikringsydelse 2005/06 (almen praksis)	0	-	-
Forbrug af sygesikringsydelse 2005/06 (psykolog)	(+)	(-)	0
Forbrug af sygehus 2005/06	(-)	0	-
Ledighedstype uge 52 i 2006 (dagpenge)	+	*	+
Ledighedstype uge 52 i 2006 (kontanthjælp)	+	*	0
Ledighedstype uge 52 i 2006 (ledighedsydelse/sygedagpenge)	-	*	0
Anvendt antipsykotisk medicin	--	*	*
Ikke-arbejdsmarkedsparat i 5 ud af 5 kvartaler	*	--	*
Antal ledighedsuger op til uge 52 i 2006	0	*	-
Blind/dobbeltsiddet høretab	*	*	0
Pseudo R²	0,16 ¹⁾	0,05 ¹⁾	0,28

Note: 0 = ingen betydning; + = positiv betydning; - = negativ betydning; +/-() = forskellige resultater for forskellige kvartaler; * = indgår ikke.

1) Gennemsnit for de fire modeller estimeret for hvert kvartal.

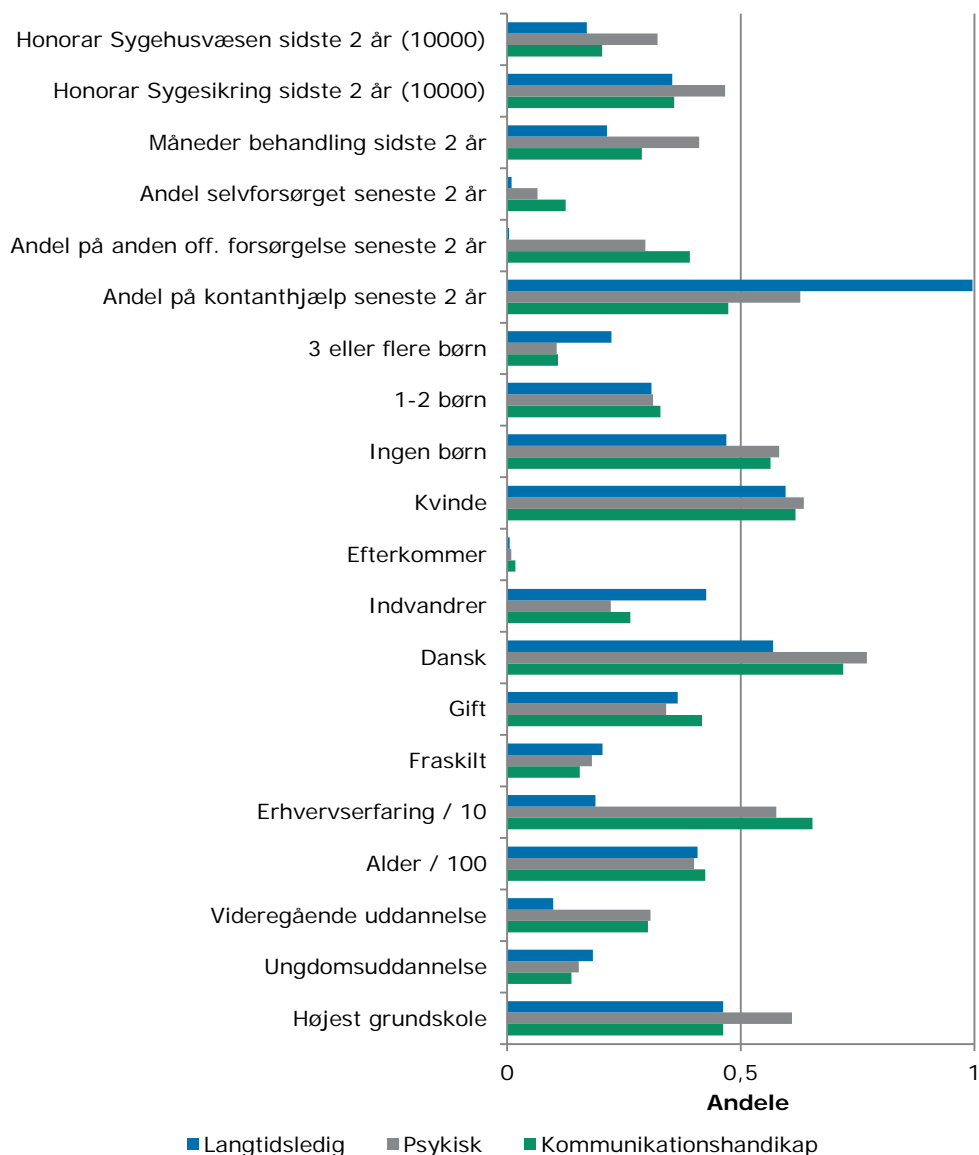
Sandsynligheden for at komme i ordinært job/fleksjob danner som sagt grundlag for matchningen mellem de borgere, der finder job, og dem, der ikke gør. Vi har foretaget test af, om de kontrolgrupper, der dannes på baggrund af propensity score-matchningen på de forklarende variable, er tilstrækkelig lig de borgere, der kommer i beskæftigelse. Dette har vist sig at være tilfældet for alle vores modeller, hvilket fremgår af bilag 3.

4 Resultater

4.1 Beskrivende statistik

De tre grupper af udsatte ledige viser sig ikke overraskende at være forskellige på en række faktorer. Som det fremgår af figur 4.1, har de langtidsledige flere børn, er oftere skilt, har kortere uddannelse, har mindre erhvervs erfaring og er hyppigere indvandrere. De ledige med psykiske lidelser ligner i højere grad dem med kommunikationshandicap, bortset fra at de bruger sundhedsvæsenet mere, indeholder lidt færre indvandrere og færre, der er gift, og har lidt mindre erhvervs erfaring.

Figur 4.1 Forskelle og ligheder mellem de udsatte grupper

De langtidsledige er udvalgt, så de har været på kontanthjælp stort set uafbrudt de seneste 2 år. En typisk langtidsledig er en kvinde uden uddannelse på 41 år med meget begrænset erhvervs erfaring. Næsten halvdelen er indvandrere, og, mens en tilsvarende andel ikke har børn, har hver femte 3 eller flere børn. Hun har modtaget ydelser fra læge og tandlæge svarende til en udgift for det offentlige på 3.534 kr. og til sygehusvæsen på 1.702 kr., samt haft 6 behandlingsdage de seneste 2 år.

Til sammenligning er en typisk udsat ledig med psykiske problemer ligeledes en kvinde uden uddannelse, der modtager antidepressiv medicin. Hun er en 40-årig dansker og har omkring 6 års samlet erhvervs erfaring. Hver sjette har ingen børn, og kun hver 10. har 3 eller flere børn. Hun har i 9 ud af 10 uger været på offentlig forsørgelse de seneste 2 år, primært kontanthjælp. Hun har modtaget flere ydelser fra sundhedsvæsenet end de langtidsledige, med offentlige udgifter til læge og tandlæge på 4.664 kr., og offentlige udgifter til sygehusvæsen på 3.214 kr., samt 12 behandlingsdage de seneste 2 år.

Endelig er en udsat ledig med kommunikationshandikap ligeledes en kvinde, mens der er stort set lige mange med og uden en erhvervs kompetencegivende uddannelse. Hun er en 42-årig gift dansker og har ligeledes lidt over 6 års samlet erhvervs erfaring. 18 % har et svært kommunikationshandikap, defineret ved at de enten er blinde eller har dobbeltsidet perceptivt høretab. Den typiske udsatte ledige med kommunikationshandikap har lige så mange børn og har i de seneste 2 år været på offentlig overførselsindkomst i næsten lige så lang tid som den ledige med psykiske problemer. Hun bruger sundhedsvæsenet i samme omfang som de langtidsledige med offentlige udgifter til læge og tandlæge på 3.574 kr., offentlige udgifter til sygehusvæsen er på 2.029 kr. og 8 behandlingsdage de seneste 2 år.

4.2 Nettobidrag

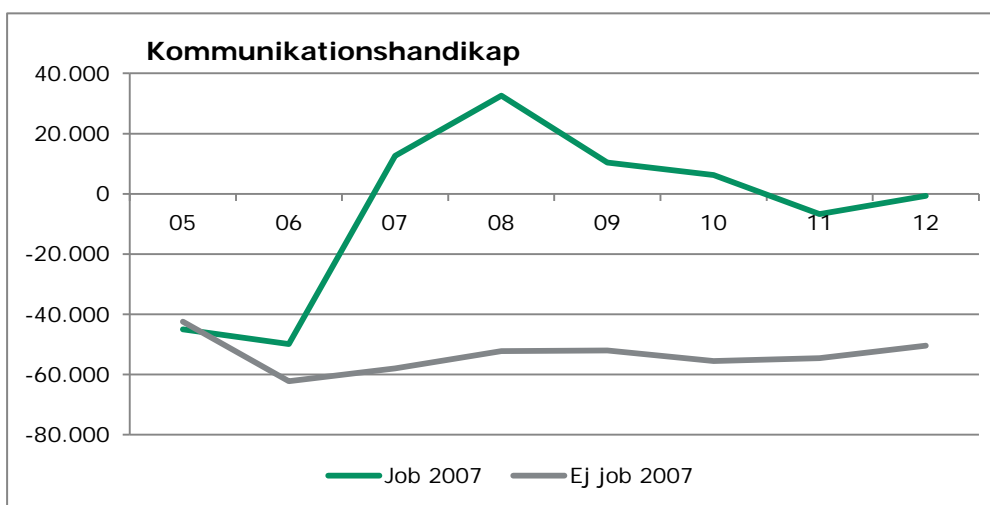
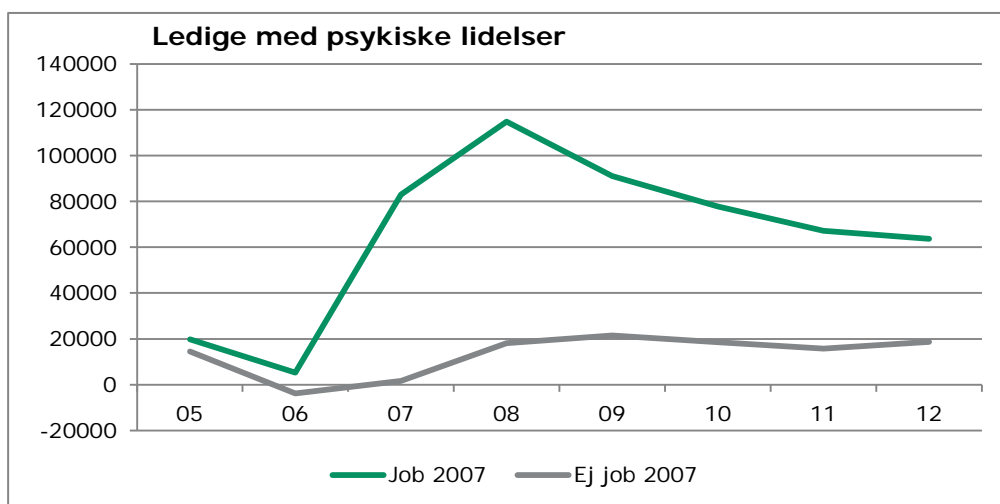
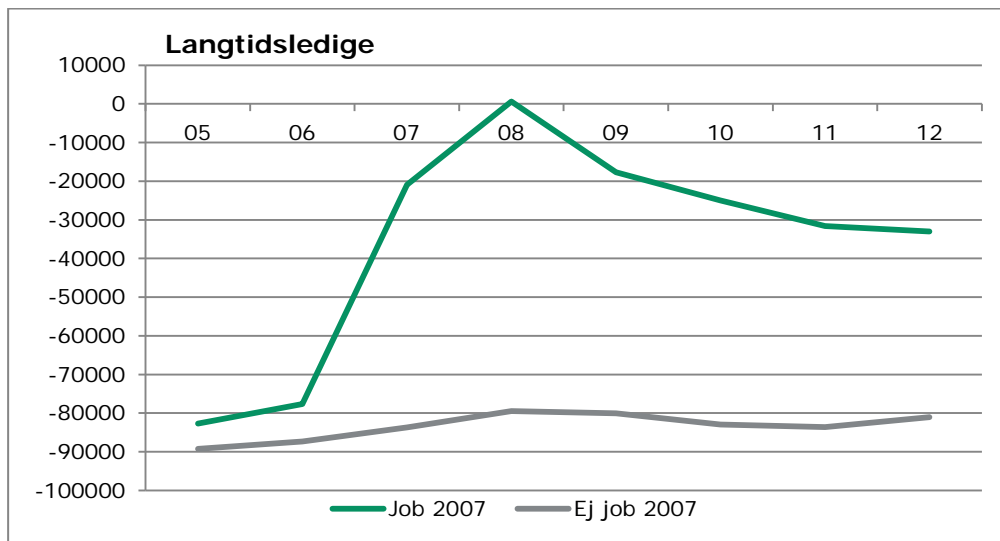
Som tidligere nævnt opstår gevinstpotentialet ved beskæftigelse, ved at de udsatte beskæftigede opnår højere årlige nettobidrag til de offentlige kasser og til samfundet end de udsatte ledige. Det kan dog blive negativt, såfremt fx beskæftigelseseffekten er kortvarig, men tilstrækkelig lang til, at den fx kvalificerer dem til dyrere overførsel (sygedagpenge i stedet for kontanthjælp) eller fx medfører, at de ledige bliver bedre i stand til at anvende flere sundhedstilbud.

Figur 4.2 viser de gennemsnitlige årlige nettobidrag til det offentlige for de tre typer af udsatte ledige. Hver graf er opdelt på dem, der opnår beskæftigelse i 2007, og dem, der ikke gør. I årene 2005 og 2006, før de to grupper adskiller sig fra hinanden, fremgår det, at det årlige nettobidrag pr. udsat ledig ligger mellem -20.000 og -40.000 kr. for begge grupper blandt alle tre typer udsatte ledige. I 2007 opnår en gruppe af de ledige så beskæftigelse, og det gennemsnitlige nettobidrag bliver positivt for denne gruppe, mens kontrolgruppen fortsat yder et negativt nettobidrag. Blandt de udsatte langtidsledige opnår gruppen af beskæftigede dog først i 2008 i gennemsnit et positivt nettobidrag, og allerede i 2009 er det gennemsnitlige nettobidrag igen negativt. For de udsatte ledige med kommunikationshandicap, der opnår beskæftigelse i 2007 holdes et gennemsnitligt positivt niveau for hele perioden frem til 2012. Det faktiske niveau for nettobidraget skal dog tolkes varsomt, da det som nævnt ikke inkluderer alle typer af udgifter og indtægter, se afsnit 3.4.

Selvom nettobidraget falder efter 2008 for dem, der opnåede beskæftigelse i 2007, så lader det samme til at være tilfældet for dem, der ikke fandt beskæftigelse i 2007 (selvom nogle kan have fundet beskæftigelse i årene efter). De to grafer følges således fra 2009 og frem, blot på hver deres niveau. Dette gør sig især gældende for gruppen af langtidsledige og kan dels skyldes en yderligere stigmatisering af den gruppe, der ikke fandt beskæftigelse,

men kan sandsynligvis skyldes den generelle recession i samfundet. Det er dog kun afstanden mellem graferne for de beskæftigede og graferne for de fortsat ledige, der her har vores interesse, idet denne afstand udgør gevinstpotentialet.

Figur 4.2 Årlige nettobidrag til de samlede offentlige kasser for udsatte ledige. Opdelt på beskæftigelse i 2007.

Note: Opgjort i 2014-priser.

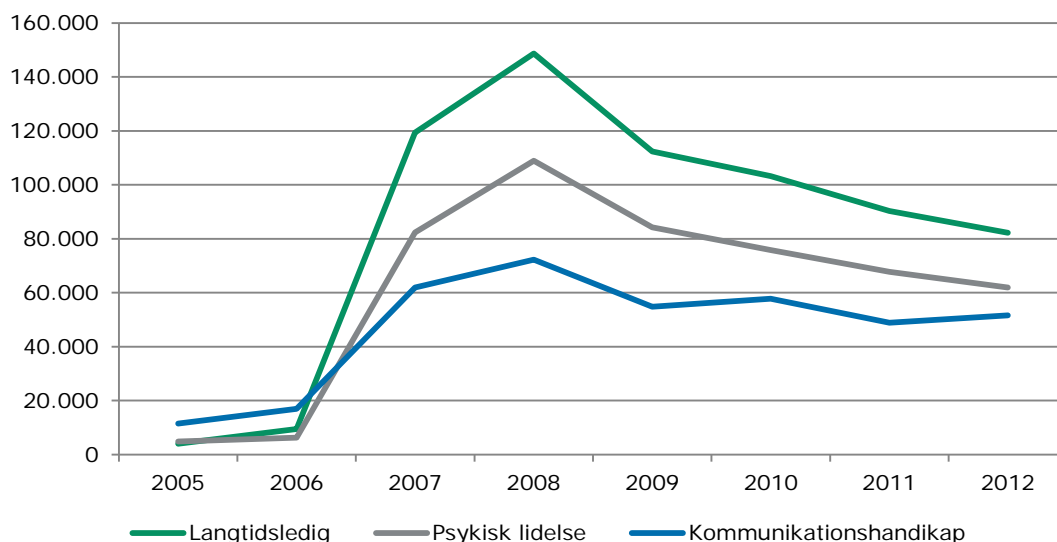
4.3 Gevinstpotentiale af beskæftigelse

4.3.1 Det offentlige gevinstpotentiale

Gevinstpotentialet er som nævnt beregnet som forskellen i nettobidrag mellem dem, der finder arbejde, og sammenlignelige udsatte, der ikke finder arbejde⁸. Potentialeberegningen skaber pr. konstruktion større gevinster i 2007, hvor der er betinget på beskæftigelse. Derfor er det en væsentlig indsigt, at gevinstpotentialet af ordinær beskæftigelse er positivt over hele den betragtede periode (figur 4.3). Selvom vi tidligere så, at nettobidraget falder mest for gruppen af langtidsledige, så viser det sig, at det offentlige gevinstpotentiale, altså forskellen mellem de beskæftigede og de ikke beskæftigede, er størst blandt de langtidsledige. For alle tre grupper ses den højeste gevinst året efter opnået beskæftigelse, nemlig i 2008. Da analysen er baseret på beskæftigelse i 2007 kan ændringer i konjunkturforhold eller ændringer i strukturelle forhold såsom satser på overførselsindkomsterne ikke identificeres fra tidseffekter af det at opnå beskæftigelse. Dvs. vi kan ikke ud fra nedenstående resultat sige om faldet i gevinstpotentialet to år efter opnået beskæftigelse ville have set tilsvarende ud, hvis vi havde analyseret ledige, der opnåede beskæftigelse i fx 2010. Det forekommer dog sandsynligt, at gevinsteffekten vil aftage i årene efter den opnåede beskæftigelse, da de beskæftigede kan miste deres job igen, mens de ikke-beskæftigede kan opnå beskæftigelse, hvilket alt andet lige vil medføre at de to grupper nærmer sig hinanden. Ved at se på den samlede offentlige gevinst, undgår vi dog, at resultatet styres af ændringer i refusionsreglerne mellem den statslige og de kommunale kasser.

Ved at vise potentialet i 2005-06 viser figurerne også, at der ikke er forskelle mellem dem, der finder job, og dem, der ikke gør, før der findes beskæftigelse, hvilket bekræfter formodningen om, at det er sammenlignelige grupper.

Figur 4.3 Årlige offentlige gevinstpotentiale ved beskæftigelse af udsatte ledige

Note: 2014 nutidskroner. De årlige gevinstpotentiale er alle signifikant forskellige fra nul fra 2007 og frem. Gevinstpotentialet for de langtidsledige er endvidere i samme periode signifikant større end gevinstpotentialet for de to øvrige grupper.

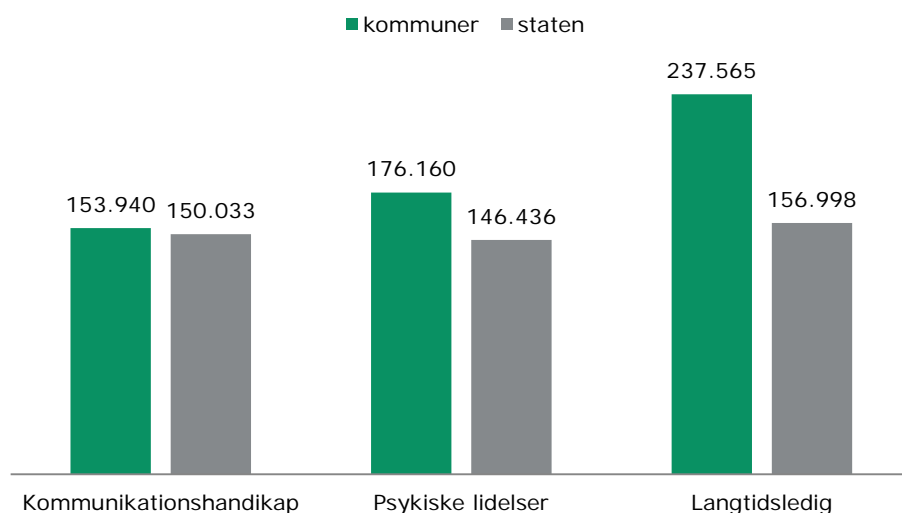
⁸ Teknisk er gevinsten beregnet som treatment of the treated-effekt af beskæftigelse med stata-kommandoen t-effect. Denne er også anvendt til at beregne robuste standardafvigelser.

Ved at beregne nutidsværdien af de årlige gevinstpotentialer fås det samlede økonomiske potentiale over en seksårig periode. I Figur 4.4 er gevinstpotentialerne opdelt på de kommunale og statslige kasser. Den samlede offentlige nutidsværdi, dvs. summen af kommunalt og statsligt, over de seks år svinger fra ca. 350.000 kr. for udsatte ledige med kommunikationshandicap, der opnår beskæftigelse, til næsten 550.000 for langtidsledige, der opnår beskæftigelse. Dette svarer til en gennemsnitlig årlig offentlig gevinst ved beskæftigelse på:

- 62.582 kr. for ledige med kommunikationshandicap
- 68.895 kr. for ledige med psykiske lidelser
- 98.959 kr. for langtidsledige.⁹

Mens de potentielle gevinster er stort set lige store for den kommunale kasse som for den statslige kasse for ledige med kommunikationshandicap, så opnår den kommunale kasse væsentlig højere gevinster ved beskæftigelse af en langtidsledig, end den statslige kasse gør. Dette skyldes først og fremmest, at den kommunale andel af udgifter til overførselsindkomster til denne gruppe er større end statens. I 0 ser vi nærmere på gevinstpotentialets bestanddele.

Figur 4.4 Offentlige gevinstpotentialer af ordinær beskæftigelse

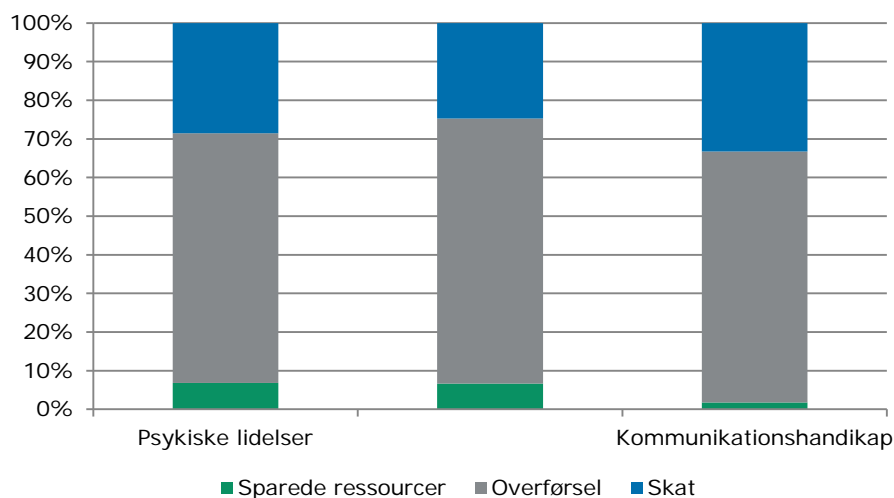
Note: NPV over 6 år i 2014-nutidskroner. Alle gevinstpotentialer er signifikant positive, og det kommunale gevinstpotentiale for langtidsledige er signifikant større end de kommunale gevinstpotentialer for de øvrige to grupper.

4.3.2 Fordeling af det offentlige gevinstpotentiale

Som vist i figur 4.5 består det offentlige gevinstpotentiale af flere komponenter: indkomstskat, overførselsindkomst og udgifter til tre typer af ydelser: misbrugsbehandling, sundhedsydelser og som følge af kriminalitet. Figur 4.5 viser fordelingen heraf. Den viser, at de to vigtigste faktorer for størrelsen af det offentlige gevinstpotentiale består af reduceret udbetaling af offentlig overførselsindkomst (65-69 %) samt forøgede skattebetalinger (25-33 %). De resterende 2-7 % af det offentlige gevinstpotentiale kommer i form af sparede ressourcer til misbrugsbehandling, sundhedsydelser og som følge af kriminalitet.

⁹ Den årlige gevinst udregnes ved annuiering af den samlede nutidsværdi. I dette tilfælde svarer den annuierede NPV til 0,18 af NPV (beregnet som: $r/(1+r - (1+r)^{-T})$, hvor r er diskonteringsfaktoren på 4 %, og T er tidshorisonten, der er 5, med start i 0).

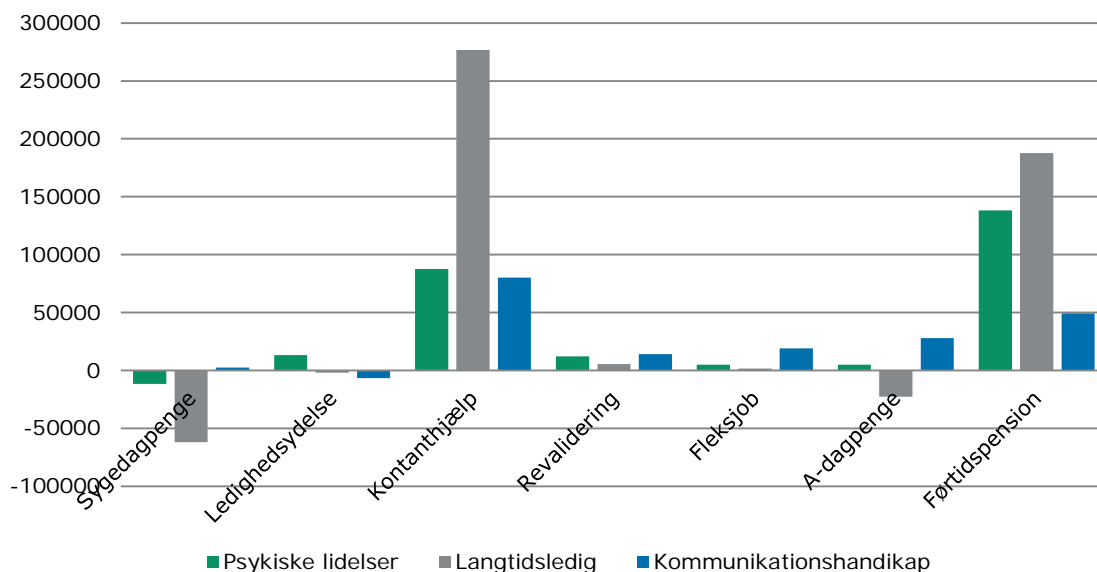
Figur 4.5 Fordeling af faktorer for det offentlige gevinstpotentiale

Note: Fordeling af NPV over 6 år i 2014-nutidskroner.

Det umiddelbart ens niveau for sparede udgifter til overførselsindkomster dækker dog over forskelle i de enkelte typer af ydelser. Figur 4.6 viser, at de potentielle besparelser på offentlige ydelser primært kommer fra besparelser på kontanthjælp og førtidspension. Besparelsen er størst for de langtidsledige, både som ventet på kontanthjælpsudgiften, men også på udgiften til førtidspension. De store besparelser på førtidspension er et udtryk for, at de borgere, for hvem det ikke lykkedes at komme i beskæftigelse i 2007, i langt højere grad bliver førtidspensioneret i løbet af perioden 2008-2012. Det kan ikke udelukkes, at det skyldes, at dem, der ikke finder job i 2007, generelt er dårligere end dem, der gør, også efter matchning. Tendensen er størst for de langtidsledige samt de ledige med psykiske problemer, mens ledige med kommunikationshandikap i lavere grad lader til at overgå til førtidspension i tilfælde af fortsat ledighed i 2007. For langtidsledige forøges udgifterne til dagpenge og sygedagpenge til gengæld. Dette er en konsekvens af, at de langtidsledige, der opnår beskæftigelse, får mulighed for at optjene retten til dagpengeydelse. Ydelser, de ikke tidligere har haft adgang til.

Figur 4.6 Besparelspotentialiet ved beskæftigelse for en udsat ledig, fordelt på ydelsestype

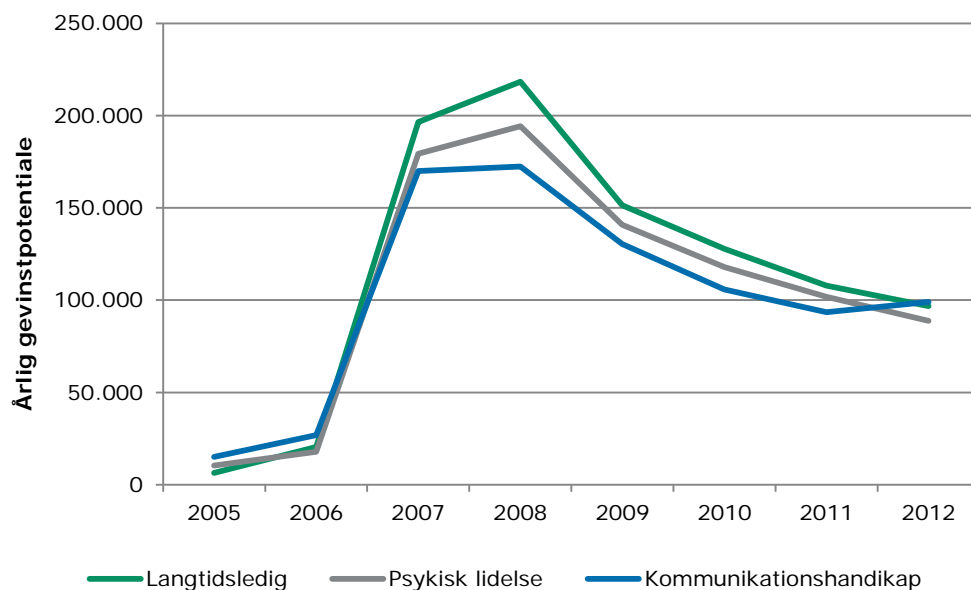

Note: NPV over 6 år i 2014-nutidskrøner.

4.3.3 Det samfundsøkonomiske gevinstpotentialer

Ovenfor blev den potentielle gevinst for de kommunale og statslige kasser præsenteret. Disse tal beskriver i store træk forskellen mellem det, de udsatte ledige betaler til det offentlige, og det, de udsatte ledige får fra det offentlige som følge af beskæftigelse. Men også den private sektor vil blive påvirket af beskæftigelse af udsatte ledige. Herunder ser vi derfor på det samfundsøkonomiske gevinstpotentialer, der inddrager både offentlige og private faktorer, men hvor overførselsindkomster til gengæld ikke tæller direkte som en omkostning. De indgår kun indirekte i beregningen af arbejdsforvridningstab. Omvendt indgår hele lønindkomsten minus eventuelle offentlige løntilskud som udtryk for den private produktionsgevinst, som beskæftigelsen medfører, jf. afsnit 3.4. Dette mål medregner således også den private sektors eventuelle gevinst ved beskæftigelse af en ekstra udsat ledig og giver dermed et samlet billede af gevinstpotentialer for samfundet. Dette er typisk det mål, der anbefales brugt i cost-benefit-analyser, fordi en indsats kan give et underskud for de offentlige kasser, samtidig med at der er en gevinst for samfundet. Ovenstående analyse, der viser fordelingen mellem offentlige kasser kan give et indspark til, hvordan finansieringen af en eventuel indsats iværksat på baggrund af en samfundsøkonomisk analyse, skulle fordeles.

Figur 4.7 Samfundsøkonomiske gevinstpotentiale over tid

Note: 2014-priser.

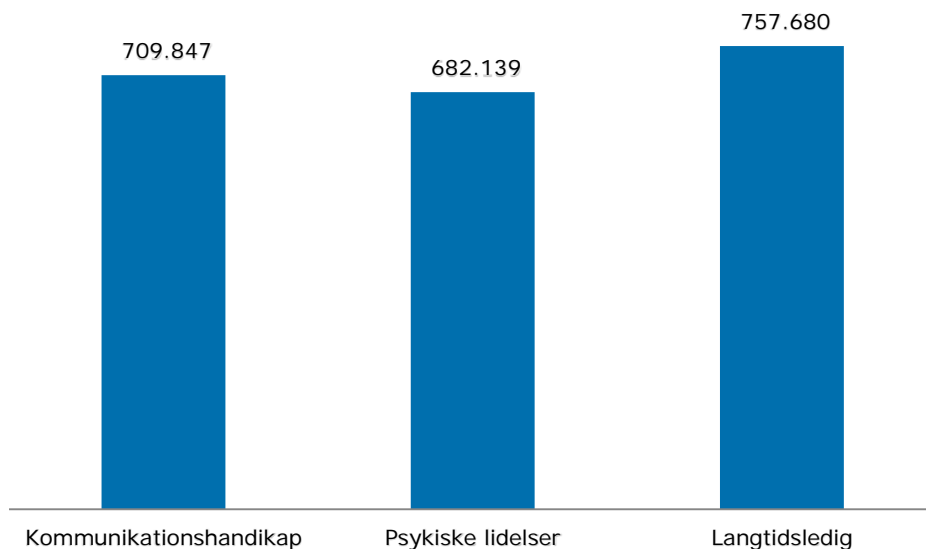
Det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale af, at en udsat ledig finder ordinær beskæftigelse, er stort for alle 3 grupper af udsatte ledige: Som for de offentlige kasser er det størst for de langtidsledige (757.680 kr.) og over 600.000 nutidskroner over 6 år pr. person for alle grupper (se figur 4.8). Det svarer til årlige gennemsnitlige gevinstpotentialer på:¹⁰

- 127.772 kr. for de langtidsledige
- 122.785 kr. for ledige med psykiske lidelser
- 136.382 kr. for ledige med kommunikationshandikap.

Af figur 4.7 fremgår det, at også det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale topper, året efter beskæftigelsen er opnået, med gevinstestimater over 160.000 kr. for alle tre grupper.

¹⁰ Atter anvendes den annuierede nutidsværdi, se note 5.

Figur 4.8 Samfundsøkonomisk gevinstpotentiale over 6 år af ordinær beskæftigelse

Note: Nutidsværdien målt over en 6-årsperiode i 2014-priser. Alle gevinstpotentialer er signifikant positive, men der er ingen signifikante forskelle mellem gevinstpotentialer for de tre udsatte grupper.

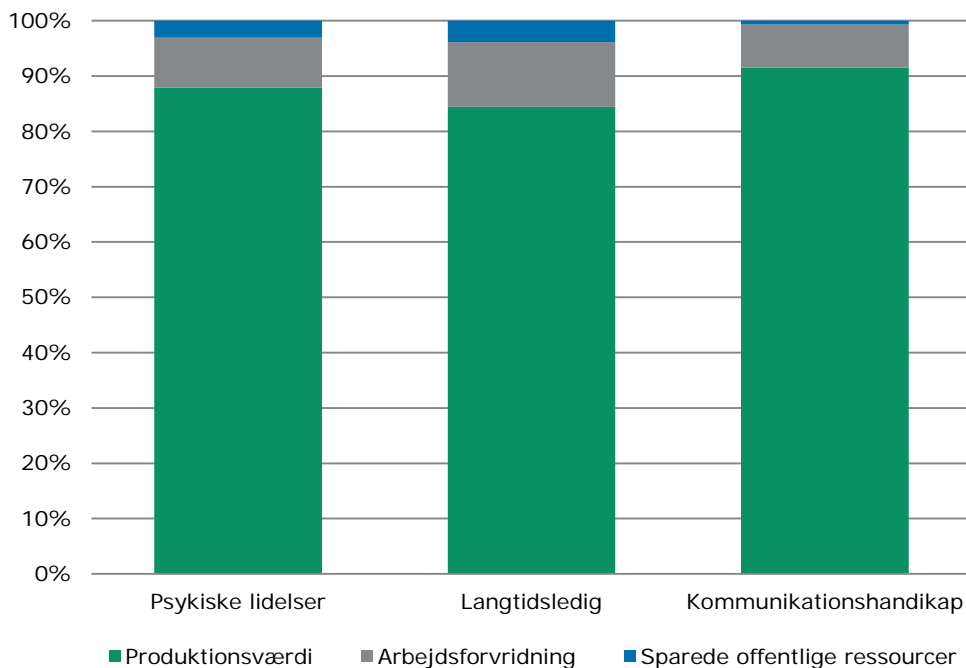
4.3.4 Fordeling af det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale

Der er tre hovedtyper af gevinster i det samfundsøkonomiske potentiale: Produktionsværdi af øget arbejde, sparede ressourcer i det offentlige samt et arbejdsforvridningstab som følge af mindskede offentlige udgifter. Bemærk atter, at ændringer i offentlige udgifter til overførselsindkomst ikke er en sparet ressource, men kun indgår i opgørelsen af arbejdsforvridningstab.

Figur 4.9 viser, at 84-92 % af det samfundsøkonomiske potentiale består af forøget produktionsværdi (arbejds løn før skat). Det resterende potentiale fordeler sig på sparede ressourcer til det offentlige og reduceret arbejdsforvridningstab som følge af mindskede offentlige udgifter. Det ses, at der ikke spares meget på offentlige ressourcer til ledige med kommunikationshandicap.

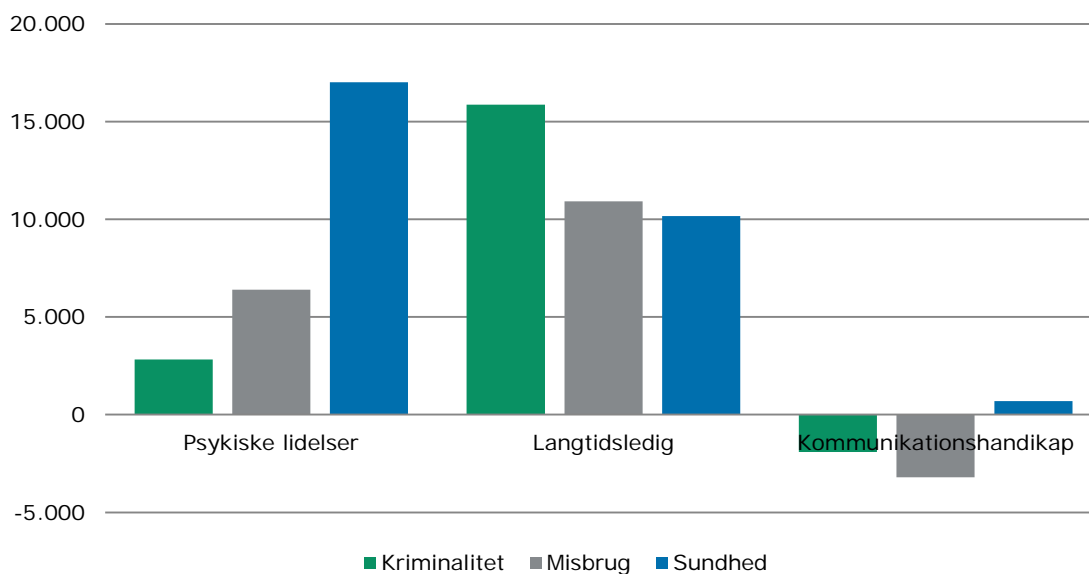
De sparede offentlige ressourcer fordeler sig på udgifter som følge af kriminalitet, misbrugsbehandling og sundhedsydelse. Sparede udgifter til sundhed er størst for psykisk syge, mens reduktionen til kriminalitet og misbrugsbehandling er størst for langtidsledige (figur 4.10). For ledige med kommunikationshandicap er udgifterne til offentlige ressourcer større for dem, der finder beskæftigelse. Disse er dog ikke signifikant forskellige fra nul.

Figur 4.9 Fordeling af faktorer for det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale

Note: Fordeling af nutidsværdi målt over 6 år i 2014-nutidskroner.

Figur 4.10 Sparede offentlige ressourcer

Note: Nutidsværdi over 6 år i 2014-nutidskroner. Resultater for ledige med kommunikationshandikap er ikke signifikante.

4.4 Gevinstpotentialer af fleksjob

Det er en lille andel af udsatte ledige, der finder ordinært job. Nogle af dem er på ledighedsydelse og er dermed ledige fra fleksjob, men også blandt de øvrige ledige, kan visitation til fleksjob være en mulig vej ud af ledighed. Derfor er gevinstpotentialer af at komme i fleksjob også belyst. Dog viser det sig, at gruppen af ledige med kommunikationshandicap er for lille til denne analyse, idet kun 28 af dem kommer i fleksjob i løbet af 2007.

Som for analysen af potentialer af ordinær beskæftigelse belyses det offentlige gevinstpotentialer først, efterfulgt af en analyse af det samfundsøkonomiske gevinstpotentialer.

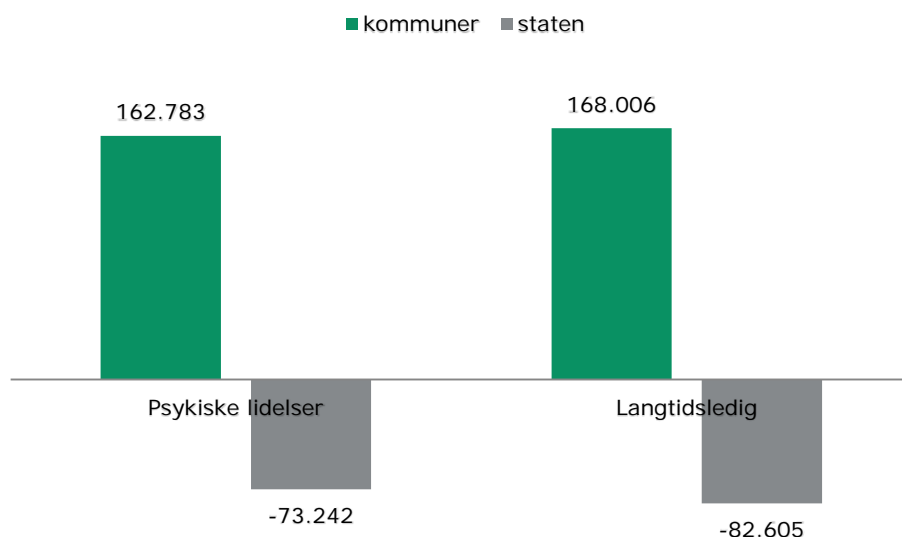
4.4.1 Det offentlige gevinstpotentialer

Figur 4.11 viser, at det offentlige gevinstpotentialer er positivt for kommunekasserne for begge grupper, mens det er negativt for statskassen, fordi statskassen finansierer en større del af fleksjobstilskuddet. Gevinsten er dog samlet set positiv for begge grupper af ledige, og den årlige gevinst for det offentlige af fleksjob er på:

- 16.117 kr. for de langtidsledige
- 15.372 kr. for ledige med psykiske lidelser.

Det skal understreges, at fleksjobordningen i den betragtede periode afviger fra den nuværende ordning, og at tilskuddene typisk var større dengang, end de er i dag. Derfor er de potentielle offentlige gevinster med de nuværende regler formentlig også større end de her viste gevinster.

Figur 4.11 Offentlige gevinstpotentialer af fleksjob

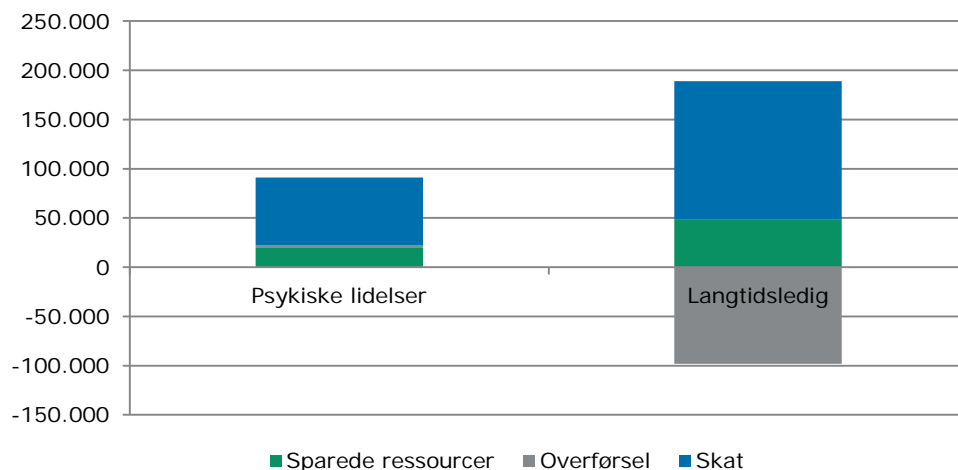
Note: NPV over 6 år i 2014 nutidskroner. Alle gevinstpotentialer er signifikant forskellige fra nul.

4.4.2 Fordeling af det offentlige gevinstpotentialer

Det offentlige gevinstpotentialer fordeler sig på ændringer i offentlig overførsel, skatter samt udgifter til offentlige ressourcer, som angivet i Figur 4.12. Det offentlige gevinstpotentialer mindskes væsentligt pga. øgede udgifter til overførsel for de langtidsledige, men

modregnes omvendt af en stigning i skattebetalinger, samt en mindre besparelse på offentlige ressourcer. Det fremgår også af, at de langtidsledige både oplever større stigninger i skatteindbetalingerne, men også langt større øgede udgifter til overførselsindkomster end ledige med psykiske lidelser, hvor udgifter til overførsel er stort set uændret, samlet set.

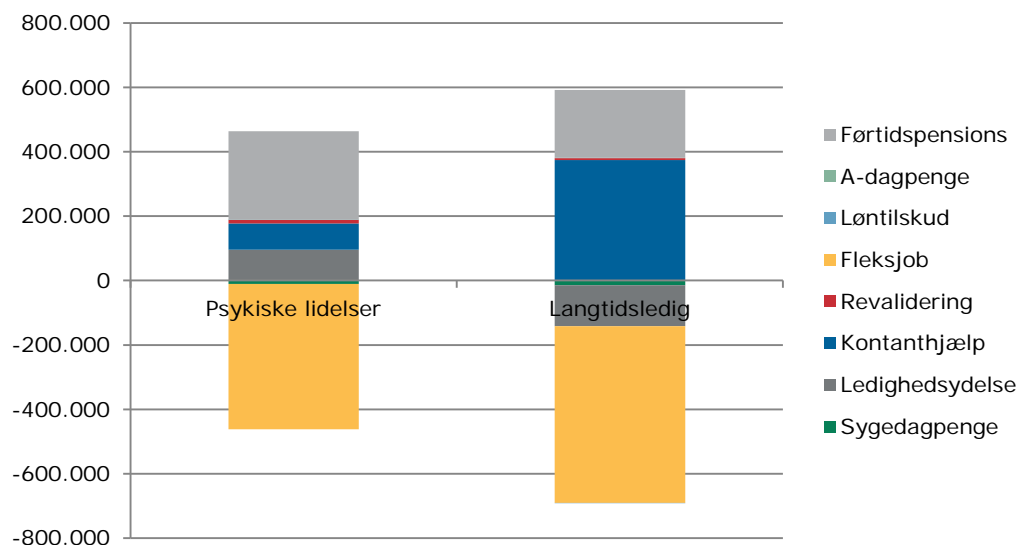
Figur 4.12 Fordeling af det offentlige gevinstpotentiale af fleksjobbeskæftigelse

Note: : NPV over 6 år i 2014-nutidskroner.

Figur 4.13 viser dog, at udgifter til offentlig overførselsindkomst skjuler store modsatte gevinst og omkostninger. Omkostningerne domineres ikke overraskende af øgede udgifter til fleksjobtilskuddet, mens der er gevinster i form af reducerede ydelser til kontanthjælp og førtidspension. For langtidsledige øges ydelserne til ledighedsydelse også. Dette skyldes, at de langtidsledige, der opnår beskæftigelse i fleksjob, får mulighed for at optjene retten til ledighedsydelse. En ydelse, de ikke tidligere har haft adgang til.

Figur 4.13 Fordeling af potentielle besparelser på overførselsindkomster ved udsatte lediges beskæftigelse i fleksjob.

Note: : NPV over 6 år i 2014-nutidskroner.

I tabel 4.1 er de beregnede årlige potentielle besparelser for hver type af overførselsindkomst præsenteret. Det fremgår, at de udsatte ledige, der kommer i fleksjob, i gennemsnit koster de offentlige kasser mellem 80.000 og 100.000 kr. mere om året i fleksjobstilskud i de efterfølgende 6 år. Til gengæld sparer de i gennemsnit de offentlige kasser for mellem 38.000 og 50.000 kr. til førtidspension. For de langtidsledige spares der endvidere næsten 70.000 kr. årligt på kontanthjælp, dog ser det ud til, at en del af denne besparelse forskydes over på øgede udgifter til ledighedsydelse.

Tabel 4.1 Årlige potentielle besparelser på overførselsindkomster ved udsatte lediges beskæftigelse i fleksjob.

	Psykiske lidelser	Langtidsledig
Sygedagpenge	-1.862	-2.628
Ledighedsydelse	17.171	-22.805
Kontanthjælp	14.752	67.283
Revalidering	2.042	1.165
Fleksjob	-81.216	-98.780
Løntilskud	27	-90
A-dagpenge	147	230
Førtidspension	49.396	37.931
SUM	456	-17.693

Note: Værdierne er annuiterede værdier af den samlede nutidsværdi over en seksårig periode.

Negative værdier indikerer en forøget udgift.

Tallene i denne tabel inkluderer kun bruttobeløb for overførselsindkomster og fx ikke øgede skatteindtægter som følge af fleksjobansættelse.

4.4.3 Det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale

Det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale over 6 år af, at en udsat ledig kommer i fleksjob, er positivt for både ledige med psykiske lidelser og langtidsledige, omend niveauet er betydeligt lavere end gevinstpotentialet ved ordinær beskæftigelse. Gevinstpotentialet er størst blandt ledige med psykiske lidelser med en samfundsøkonomisk gevinst på 234.091 kr. svarende til en årlig potentiel gevinst i 2014-priser på **41.136 kr.** For de langtidsledige svarer gevinstpotentialet på 209.234 kr. til et årligt potentiale på **37.662 kr.**

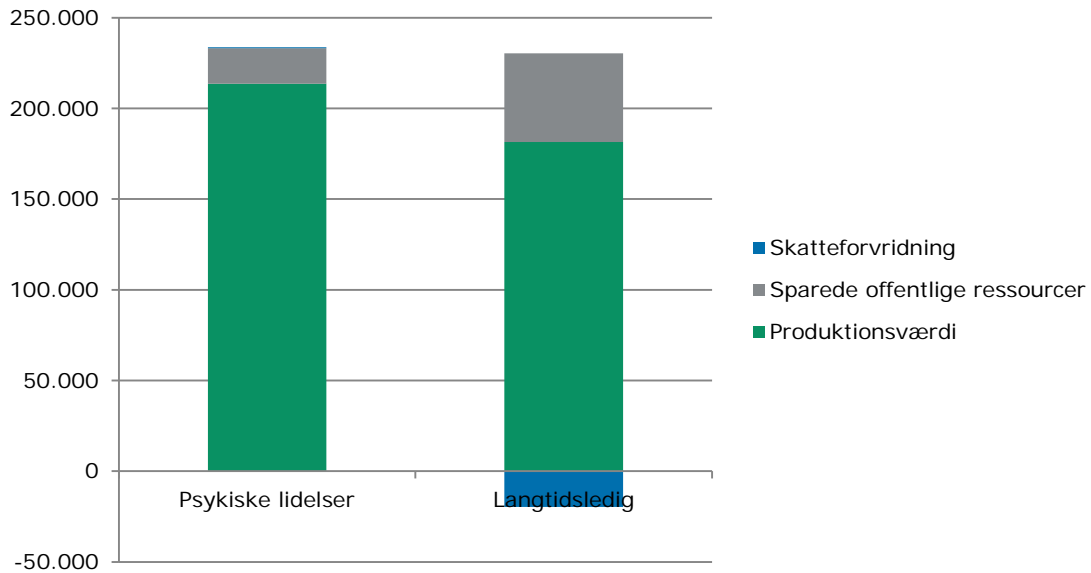
4.4.4 Fordeling af det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale af fleksjob

Det primære gevinstpotentiale af fleksjob kommer fra produktionsværdien af beskæftigelse. Den er beregnet som bruttolønnen minus løntilskud til fleksjob. Som det fremgår af figur 4.14, skyldes det lavere gevinstpotentiale for de langtidsledige end for ledige med psykiske lidelser et lidt større arbejdsforvridningstab, der fremkommer, fordi de samlede udgifter til overførselsindkomster faktisk stiger for den langtidsledige, der kommer i fleksjob. Til gengæld opnår de langtidsledige, der kommer i fleksjob, også større besparelser på de offentlige ressourcer. Af figur 4.14 fremgår det, at det især er besparelser på misbrugsbehandling, der slår igennem her, hvor besparelsen ligger på ca. 23.000 over de 6 år.

Ovenstående beregning af gevinstpotentialet ved fleksjob er som tidligere nævnt baseret på reglerne for den gamle fleksjobordning (før 2013). Det er svært at sige, hvordan den nye fleksjobordning vil påvirke tallene, men som nævnt ovenfor må det forventes, at udgiften til de offentlige kasser bliver mindre. Den nye ordning kan dog også påvirke produkti-

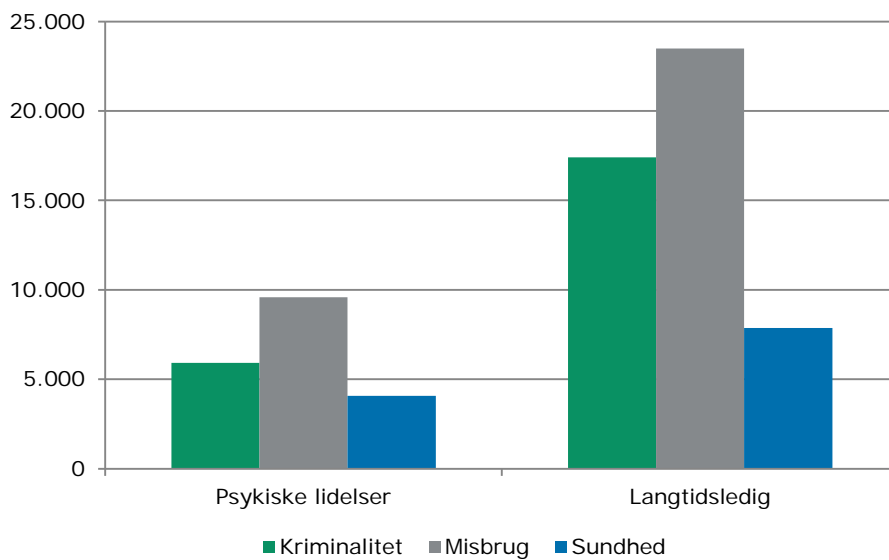
onsværdien for dem, der kommer i fleksjob, så det kan ikke med sikkerhed siges, om den samfundsmæssige gevinst i dag er større eller mindre.

Figur 4.14 Fordeling af faktorer for det samfundsøkonomiske gevinstpotentiale af fleksjob

Note: NPV over 6 år i 2014-nutidskroner.

Figur 4.15 Sparede offentlige ressourcer af fleksjobbeskæftigelse

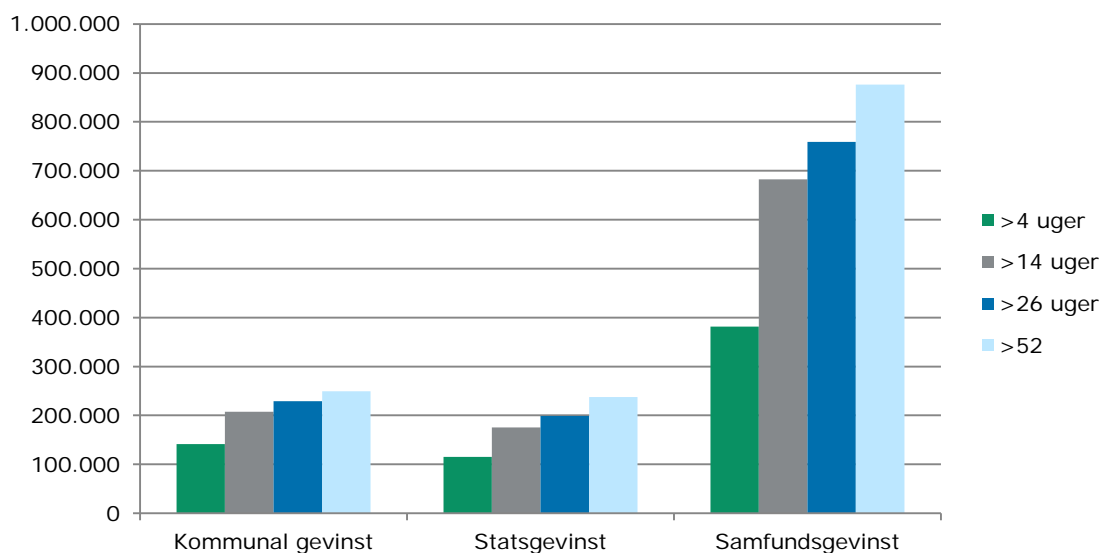
Note: NPV over 6 år i 2014-nutidskroner.

4.5 Variation med længden af beskæftigelse

Eftersom vi i denne analyse ser på det langsigtede økonomiske potentiale af opnået beskæftigelse, må det forventes at have betydning for potentialet, hvor stabil denne beskæftigelse er. Vi har som udgangspunkt betinget på ansættelse i minimum 14 uger, for at sikre en vis tyngde af den opnåede beskæftigelse. For at teste betydningen af denne restriktion har vi estimeret nutidsværdien af gevinstpotentialet ved varierende betingelser af beskæftigelseslængden.

Figur 4.16 og figur 4.17 viser, at gevinstpotentialet som ventet stiger, hvis der betinges på længere beskæftigelse af det første job efter ledighedsperioden. Dette er tilfældet for alle grupper, men kun vist for ledige med psykiske lidelser, der finder ordinær beskæftigelse (figur 4.16) eller fleksjob (figur 4.17). Det fremgår dog, at den store stigning (og eneste signifikante stigning) sker mellem gevinsten af beskæftigelse i minimum 4 uger og beskæftigelse i minimum 14 uger. Det tyder således på, at dem, der finder beskæftigelse af et lidt større omfang end 4 uger, bider sig bedre fast.

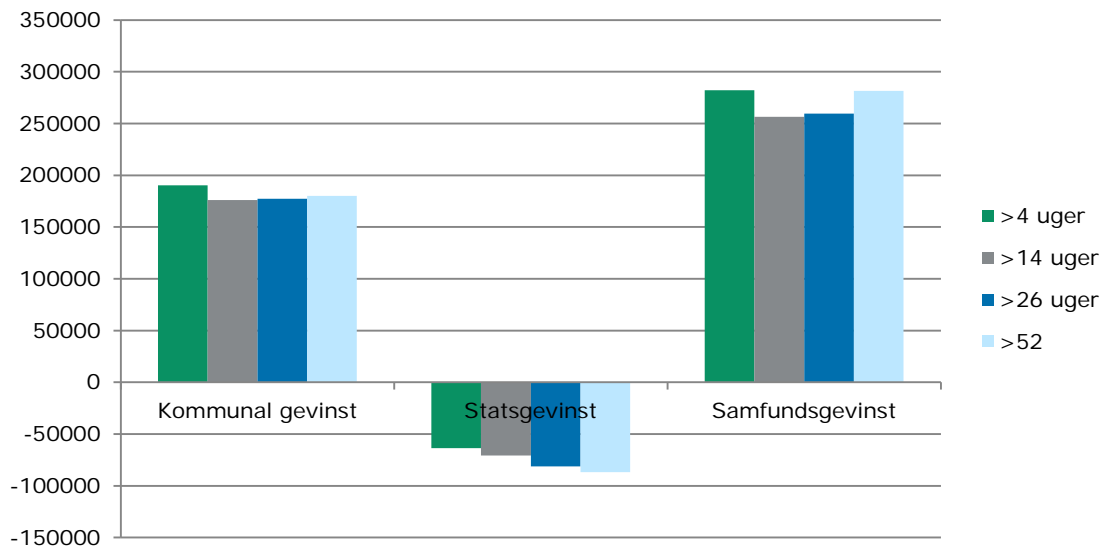
Figur 4.16 Gevinstpotentiale af ordinær beskæftigelse med minimum varighed på hhv. 5, 14, 26 eller 52 uger ledig med psykisk lidelse.

Note: Nutidsværdien af det samlede gevinstpotentiale målt over 6 år (2014-priser). Alle gevinstpotentialer er signifikant positive, og gevinstpotentialet ved beskæftigelsesrestriktionen >4 uger er signifikant mindre end de øvrige gevinstpotentialer.

Den negative statsgevinst, vi finder for udsatte ledige, der kommer i fleksjobbeskæftigelse, viser sig dog at være mere eller mindre uafhængig af længden af fleksjob. Det afgørende her er således, at de kommer i fleksjob.

Figur 4.17 Gevinstpotentiale af fleksjob-beskæftigelse med minimum varighed på hhv. 5, 14, 26 og 52 uger for ledig med psykisk lidelse.

Note: Nutidsværdien af det samlede gevinstpotentiale målt over 6 år (2014-priser). Alle gevinstpotentialer er signifikant forskellige fra nul.

5 Diskussion

Det giver sig selv, at udsatte ledige, der kommer i job, bidrager til en bedre offentlig økonomi og til samfundsøkonomien. Men er det muligt at rykke på de store grupper af udsatte ledige, og hvor stort er bidraget? Det har vi meget begrænset viden om, fordi der findes forbavsende få studier af effekter af indsatser af at få udsatte ledige i job. Omvendt findes der mange rapporter om, hvor meget udsatte grupper trækker på sundhedsvæsenet og sociale ydelser og, for nogle grupper, belaster kriminalitetsstatistikkerne.

Svenskerne Nilsson & Wadeskog har i en årrække plæderet for, at gevinstpotentialer er stort for udsatte grupper, og at indsatser for udsatte grupper skal ses som langvarig investeringer og ikke kortsigtede udgifter (fx Nilsson & Wadeskog 2008). Herhjemme har Rambøll, CASA og CEBR fulgt i deres fodspor og foretaget en række samfundsøkonomiske potentialeberegninger af indsatser over for forskellige udsatte grupper (fx CASA 2010; CEBR 2014; Rambøll 2012; 2013a). Det har været medvirkende til at kaste nyt lys på investeringspotentialer. Meget få af disse er dog baseret på faktiske hændelsesforløb og de er dermed præget af en stor usikkerhed, i forhold til om potentialerne kan indfries.

Denne usikkerhed elimineres ikke med denne rapport, men rapporten bidrager til, at vi kan komme et skridt tættere på. Det gør vi ved at følge udsatte ledige, for hvem det faktisk lykkes at komme i job i minimum 14 uger i et givent år, og sammenligne med udsatte ledige, der ligner dem på en lang række faktorer, men som i samme år ikke finder job. Det har den fordel, at vi ikke skal antage hvor langt de udsatte rykker sig i forhold til kriminalitet, misbrug eller andre forhold: Vi følger de faktiske hændelsesforløb i årene efter. Det giver samtidig et billede af varigheden af eventuelle gevinstpotentialer: Hvis de udsatte ledige, der finder job, hurtigt ryger ud igen, eller de ledige, der ikke fandt job, finder det senere, vil gevinstpotentialer meget hurtigt gå i nul.

Der er dog to primære grunde til, at vi understreger ordet potentialer og ikke kalder den en gevinst. For det første betinger vi på, at de ledige finder job. For at høste gevinsten skal vi finde hånden, der så at sige såede sæden; dvs. metoden, der får de udsatte i job. For det andet kan vi ikke gardere os imod, at de ledige, der finder job, generelt er stærkere end dem, som ikke finder job, hvilket vil medvirke til at overvurdere gevinsten.

Resultaterne viser, at gevinstpotentialer for de tre udvalgte grupper er:

- Stort for både samfundet og det offentlige
- Positivt både for ledige, der kommer i ordinær beskæftigelse og i fleksjob
- Positivt over hele den betragtede periode
- Primært forårsaget af øget lønindkomst, mindskede overførsler og øgede skatteindtægter.

Samtidig viser resultaterne, at potentialer er mindre for nogle ledige, der kun finder kortvarig beskæftigelse. Men potentialer vokser hurtigt med længden af det initiale beskæftigelsesforløb.

De viste resultater kan anvendes til at belyse gevinsterne af egentlige indsatser for at få ledige i beskæftigelse, fordi metoden til at opgøre gevinstpotentialer svarer til de metoder, man ville anvende ved udførelse af en cost-benefit-analyse af en given indsats. Hvis fx 10 % af en gruppe af udsatte ledige kommer i beskæftigelse af sig selv, mens en indsats øger andelen til 20 %, så betyder det, at 1 ud af 10, der sendes gennem indsatsen, kommer i job som følge af indsatsen. Denne person forventes at høste de opgjorte gevinster. Hvis gevinsten er opgjort til 300.000 kr. pr. ledig, vil der derfor være en nettogevinst ved indsatsen, så længe den koster under 30.000 kr.

Litteratur

Arbejdsmarkedsstyrelsen (2010). *Analyse af fleksjobordningen*. København: Arbejdsmarkedsstyrelsen.

CASA (2010). *Investeringer i tidlige sociale indsatser - samfundsøkonomiske beregninger af indsatser i forhold til udsatte børn og unge*. Udarbejdet af: H. Hansen, N. Rasmussen & F. K. Hansen. København: CASA.

CEBR (2014). *Udenforskabets pris. Samfundsøkonomisk beregning af potentialet ved forebyggende indsatser*. Frederiksberg: CEBR (Centre for Economic and Business Research).

DØRS (2002). *Dansk Økonomi, efterår 2002*. København: DØRS (Det Økonomiske Råd).

Finansministeriet (1999). *Vejledning i udarbejdelse af samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger*. København: Finansministeriet.

Finansministeriet (2013). *Faktaark. Ny og lavere samfundsøkonomisk diskonteringsrente. Faktaark 31. maj 2013*. København: Finansministeriet.

Nilsson, I. & A. Wadeskog (2008). *Det är bättre att stämma i bäcken än i ån. Att värdera de ekonomiska konsekvenserna av tidiga och samordnade insatser kring barn och unga. Del 2 – De ekonomiska konsekvenserna*. Karlshäll: SEE AB.

Rambøll (2012). *Analyse af de samfundsøkonomiske konsekvenser på området for udsatte børn og unge*. København: Rambøll.

Rambøll (2013a). *Samfundsøkonomisk analyse af kriminalpræventive indsatser*. København: Rambøll.

Rambøll (2013b). *Samfundsøkonomisk analyse af metoder – Hjemløsestrategien*. København: Rambøll.

Robinson, K.M.; C.J. Lau, M. Jeppesen, A. Bonnerup Vind & C. Glümer (2011). *Kroniske sygdomme - hvordan opgøres kroniske sygdomme (Kronisk Sygdom 2011)*. Glostrup: Region Hovedstaden, Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Koncern Plan, Udvikling og Kvalitet samt Evaluerings- og Analysemodelprojektet.

Bilag 1 Satser og fordelinger til beregning af nettobidrag

Tabel B.1 Satser for offentligforsørgelsesindkomster

Forsørgelsestyper	Alder	Forsørger	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A-dagpenge	<25	Ej forsørger	86.320	91.520	94.380	97.760	99.580	102.440
	>25	---	177.580	182.780	188.500	195.520	199.160	204.880
	<25	Forsørger	86.320	91.520	94.380	97.760	99.580	102.440
Sygedagpenge	---	---	177.580	182.780	188.500	195.520	199.160	204.880
Kontanthjælp	<25	Ej forsørger ¹⁾	58.523	60.217	62.083	64.382	65.608	67.514
	>25	Ej forsørger	107.508	110.628	114.060	118.284	120.528	124.020
	---	Forsørger ²⁾	142.848	146.988	151.548	157.152	160.140	164.784
Ledighedsydelse	---	---	153.660	158.080	163.150	169.130	172.276	177.190
Løntilskud	---	---	124.625	128.236	132.210	137.104	139.712	143.811
Revalideringsydelse	<25	Ej forsørger	88.788	91.392	94.248	97.764	99.588	67.514
	>25	Ej forsørger	177.576	182.784	188.496	195.516	199.164	180.619
	---	Forsørger	177.576	182.784	188.496	195.516	199.164	204.876
Fleksjobs-tilskud³⁾	---	---	142.888	152.959	162.978	166.530	168.576	160.273
Førtidspension	---	Enlig	177.636	182.784	188.448	195.420	199.128	204.900
	---	Gift	150.984	155.364	160.176	166.104	169.260	174.168

Note: Årlige satser. 1) Gennemsnitlig sats for hjemmeboende og udeboende med 30/70 vægtning. 2) Gennemsnitlig sats for modtagere med psykiske lidelser og modtagere med forsørgerstatus – 10/90 vægtning. 3) Arbejdsmarkedsstyrelsen (2010).

Kilde: <http://www.skm.dk/skattetal/statistik/tidsserieoversigter/>

Tabel B.2 De offentlige kassers andel af udgiftsbyrden

Forsørgelsestyper	Kasse	Aktiv	Varighed	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A-dagpenge	Kommune ¹⁾	-	-	0	0	0	0	0	0
	Stat			0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
Sygedagpenge	Kommune	--	<8 uger	0	0	0	0	0	0
		Aktiv	9-52	0,35	0,35	0,35	0,5	0,5	0,5
		passiv	9-52	0,65	0,65	0,65	0,7	0,7	0,7
		--	>52	1	1	1	1	1	1
Sygedagpenge	Stat		<8 uger	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
		Aktiv	9-52	0,65	0,65	0,65	0,5	0,5	0,5
		passiv	9-52	0,35	0,35	0,35	0,3	0,3	0,3
		--	>52	0	0	0	0	0	0
Kontanthjælp	Kommune	Aktiv	--	0,35	0,35	0,35	0,5	0,5	0,5
		passiv	--	0,65	0,65	0,65	0,7	0,7	0,7
	Stat	Aktiv	--	0,65	0,65	0,65	0,5	0,5	0,5
		passiv	--	0,35	0,35	0,35	0,3	0,3	0,3
Ledighedsydelse	Kommune	Aktiv	--	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
		passiv	--	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
	Stat	Aktiv	--	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5
		passiv	--	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Løntilskud	Kommune	---	---	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Stat			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Revalideringsydelse	Kommune	--	--	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35
	Stat	--	--	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
Fleksjobs-tilskud	Kommune	--	--	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35
	Stat	--	--	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
Førtidspension	Kommune	---	--	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
	Stat	---	--	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35

Note: 1) Kommunernes andel angives som nul, da kommunerne samlet bliver kompenseret af staten for omkostninger til a-kasseledige.

Kilde: Retsinformation.

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00